

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 8.

V Ljubljani, dne 22. februarja 1912.

Leto XXV.

Naše ljudstvo in duhovščina.

Najbolj sovraži liberallec duhovnik. Če liberallec duhovnika le zagleda, se mu žolč zlije. Če bi imela liberalna stranka moč, bi duhovščino tako kruto preganjala, kakor jo na Francoskem in Portugalskem. Vse to sovraštvo pa izvira iz tega, ker je slovenski duhovnik že stoletja in stoletja tako tesno z ljudstvom zvezan in uživa tolik ugled med njim, da liberalci ravno zavoljo tega nikamor ne pridejo in ne morejo našega naroda s svojimi nazori izpriditi, kakor bi ga radi. Slovenski duhovnik slovensko ljudstvo varuje, on ga brani pred krivico in pred pogubnimi nauki, on se zanj briga in zanj dela, da mu pokaže pot do pravega napredka. Ali je uradnik, ali je »naprednik« učitelj, ali je liberalni trgovec in magnat slovenskega kmeta branil? Ali se je kanclija za naše pravice potegovala, ali je imela takozvana gospoda srce za težave našega slovenskega oratarja? . . . Vsi so stiskali naše ljudstvo in je zanemarjali, je videli le takrat, ko so je potrebovali, sicer pa so našega trpina zmerjali s kmetavzarjem in kmečko sirovino. Le slovenski duhovnik je zvesto stal našemu ljudstvu na strani, začel snovati hranilnice, posojilnice in zadruge, skrbel za njegovo izobrazbo po društvih, je tolažil in vzgajal, je oborožil za boj proti onim, ki so je izsesavali. In tudi danes je slovenski duhovnik središče vsega ljudskega dela, on bodri in kliče k delu, si sam pritrjava, da ljudem pomaga in daje ljudstvu pogum, da se z vsemi svojimi silami prizadeva za svojo boljše bodočnost. Ni čuda torej, da liberallec, ki naše kmečko ljudstvo sovraži in bi je zopet rad podjarmil pod liberalno gospodo, sovraži predvsem

duhovnika, ki kot dober pastir svojo čredo brani naš narod!

Da bi duhovniku izpodkopali ugled, si liberalci v svoji neizmerni podlosti izmišljujejo vsakovrstne laži o duhovnikih in jih v svojem umazanem časopisu med svet razširjajo. Naše nesebične duhovnike slikajo za požeruh in izžemalce ljudstva, njim, ki delajo na to, da našo mladino ohranijo verno, pošteno in delavno, očitajo, da mladino v društvih pridijo in k zapravljivosti navajajo, jih psujejo, češ, da jim je le za denar in dobiček in za to, da ohranijo ljudstvo v nevednosti in temi. V svojem »Slovenskem Domu« in v »Narodu« ne pišejo skoraj o ničemer drugem, kakor o duhovnikih in pripovedujejo o njih zlagane in zlobno zavite storije ter s svojo pokvarjeno domišljijo blatijo njihovo požrtvovalno življenje.

Te liberalne lažnjivce in podleže je dr. Krek v svojem znanem govoru, ki ga je imel nedavno v kranjskem deželnem zboru in katerega prvi del smo v zadnji številki našega »Domoljuba« objavili, imenitno zafrknil in pobil. Dr. Krek je dejal:

»Če premišljam vse veliko delo v blagor našega ljudstva, ki ga je izvršila naša stranka in njena večina v deželnem zboru, zlasti pa naš marljivi deželni odbor, potem vidim v duhu tudi našega »gospoda«, tega od liberalcev toliko zaničevanega in opljuvanega župnika in kaplana, ga gledam, kako ob potrojenem dušnopastirskem delu najde čas še za posojilnico in za gospodarsko delo — vidi ga pa tudi naš volivec in mu je hvaležen iz dna srca, da mu vodi zadruge, da stoji na čelu naprednemu gospodarskemu gibanju po naši deželi, vesel je volivec nas vseh, ki delamo zanj, globoko hvaležen mo-

žem, ki zanj krvav pot pote v našem deželnem odboru.

To pa velja seveda samo za nas, tako sodijo le tisti, ki razumejo naš jezik. Zakaj v očeh drugih smo mi vsi sami »sleparji in tatovi«, naš volivec je »nazadnjaška tolpa«, naše ljudstvo, ki z nami drži, je »največja ovira napredku«, naš človek je »neumen«, moral se bo temeljito preobrniti, danes je še »zaostala čreda«, »najbolj nazadnjaški rod«, kar ga živi na naši zemeljski krogli. Dež. odbor, ta pa »žre«, dež. odbor »krade«, »zapravlja«, ne gleda na drugo, kakor da bi prebivalstvo te dežele »ugonobil in pogubil« in znano je, da so vsega tega krivi le naši »farji«, naši ministranti in naše kuharice. Ti naši »farji«, ministranti, mežnarji, naše kuharice, vse to ni delalo nič drugega, kakor da so v temi kovali načrte, kako bi »na stroške našega ljudstva prišli kvišku«, kako bi naš narod »izsesali«.

To so tisti naši »farji«, naši župniki, ki so izmed vseh stanov najslabše plačani, ti so ljudstvo le sleparili, ga v temi držali, vsak kulturni in gospodarski napredek zadrževali, samo z namenom, da bi oni kvišku prišli, da bi se »od krvi našega ljudstva odebelili«, oni, ki tako skromno žive in se za naš narod od jutra do pozne noči mučijo! Državni sluge so boljše plačani od naših kaplanov, oni pa le zato, da še bolj »sleparijo« in »izmolzejo« to naše ubogo ljudstvo, vstajajo ob štirih zjutraj, ko liberalni inteligent še počiva v mehkih pernicah in delajo za naše ljudstvo in so nekaj že naredili, ko se liberalna gospoda šele iz postelje dviga. Le zato, da naše ljudstvo »tlači in ohrani« v nezavednosti, neumnosti in temi, zato naš kaplan poleg ogromno narastlega dušnopastirskega dela in 24 ur šole dela še po naših hranilnicah

po zadrugah in društvih, dan za dnem, to je vse sama »sleparija«, to ni delo, to je samo »hinavstvo«, to ni ljubezen do našega naroda, to je le — »skrb za bisago.«

In, gnan od te »podlosti«, gre naš kaplan že zgodaj na lov, da bi »svojo bisago napolnil.« Ta bisaga je taka, da so večinoma vsi kaplani zadolženi, da pomagajo našemu ljudstvu v sili in potrebi, da mu ustanovijo društva, narobe časopise in knjige itd. In zgled »takega sleparskega farja« je naš Evgen Lampé! Tako je, drugače ni mogoče, dežela mora na ta način do bankerota priti.

»Dežela bo torej bankrotirala. Oni le gospodje pa bodo, kakor sem podučeni, šli in iz prebitkov »Glavne posojilnice« in čistega dobička »Zveze slovenskih zadrug« zbrali kapital; kar bo manjkalo, bodo vzeli še iz kakšnega liberalnega zavoda, za jamstvo bodo pa zbrali svoje pljunke na nune in razbite šipe, s tem si bodo najeli posojilo, kupili kranjsko deželo, jo prekrstili in ji poslej rekli: »Kraljestvo prenovljenega Agro-Merkurja.«

Tako je dr. Krek ožigosal naše liberalce, ki so se pod njegovimi udarci kar šibili in krivili. Je pa veliko vprašanje, če jih je bilo kaj sram. Zakaj liberalizem je tako propal in izprijen, da čuta sramote sploh več ne pozna in da se bo o našem ljudstvu in o naši duhovščini lagal dalje. Zato pa bo tudi od našega ljudstva pri vsaki priložnosti prejel zaslužen plačilo!

Na Kamnu, 6. 2. 1912.

Slavna Kmečka Zveza, dragi rojaki belokranjski!

Ko sem prejel cenjeno Vaše pismo, bil je odstop moj že uradno javljen ministrstvu. Nemogoče mi je tedaj bilo ugoditi Vaši želji ter preklicati svoj odstop, ne glede na to, da sem storil svoj ukrep po najvestnejšem razmišljevanju ter ozirajoč se na najtehtnejše osebne razloge. Drage volje bi bil vsaj obdržal svoj deželnozborski mandat, da prihranim volivcem nepriliko nove volitve, toda v tem slučaju bi moral prositi cesarja, da me odveže častnega mesta deželnega glavarja, katero mi je poverilo Njegovo zaupanje. To pa ni bilo v soglasju s sklepom, čim najhitreje odložiti glavarstvo dostojanstvo.

Sedaj pa mi preostaja težka dolžnost, posloviti se od svojih ljubljanih Belokranjcev. Odstop iz politike je lehak priletnemu izmučenemu možu, slovo od Vas, dragi rojaki, kateri ste me vedno odlikovali z neomajano naklonjenostjo, pa mi prizadeva upravnice bolečine. Tolaži me pri tem težkem koraku notranja zavest, da mi je bil pravec v političnem delovanju vsikdar poštena volja, nesebično služiti domovini in volilnemu okraju. Včasih

sem bil morda nespreten in neroden, toda samopašen, nepošten ali tudi le brezbrizen nisem bil nikoli!

Poslavljam se od Vas s prošnjo in z obljubo. Prošnja se glasi: Belokranjina ostani zvesta »Slovenski Ljudski Stranki« in njenim načelom! Verujte, prijatelji, izkušenemu sivolasemu politiku, kateri na koncu političnega svojega delovanja od nikogar nič ne išče in ničesar ne pričakuje, da je stranka, h kateri se ponosno prištevam tudi po svojem odstopu kot aktivni politik, vzrastla iz najglobokejših korenin slovenskega narodnega svojstva ter da so le v njej zastopane one ideje, katere morejo dovesti naše ljudstvo k srečnejši bodočnosti. Za svojo osebo videl bodem priznanje uže v dejstvu, ako pri dopolnilni volitvi sijajno prodere kandidat »Sl. Lj. Stranke«.

In obljuba moja slove: Tudi kot zasebnik nikoli ne bodem nehal, čutiti z Vami ter potezati se za Vaše koristi! Dasi brez mandata ohranim si še nekoliko zvez in nekaj vpliva in te zveze ter ta vpliv hočem vestno izkoriščati v prid svojim Belokranjcem, kakor hitro se name obrnejo.

S to obljubo končam. Zahvaljujem se še enkrat slavni kmečki zvezi in po njej vsem belokranjskim volivcem na izkazanem zaupanju, bivajoč prijateljsko Vam udani

Šuklje.

Političen pregled

AVSTRIJA.

Aehrenthal.

Avstrijski zunanji minister Aehrenthal, o katerem se je zadnje čase veliko pisalo, je minolo soboto zvečer po dolgi bolezni umrl. Malo pred smrtjo mu je cesar poslal pismo, v katerem mu nanašanja, da je sprejel njegov odstop radi bolezni in mu je podelil briljante k velikemu križu reda sv. Štefana. Za Aehrenthalovega namestnika je imenovan grof Leopold Berchtold, bivši poslanik na ruskem dvoru, ki bo nadaljeval politiko svojega prednika, zlasti pa skušal z nova utrditi prijateljstvo med Avstrijo in Rusijo.

Iz državnega zbora.

Odsek za državne uslužbenice je imel ta teden na Dunaju sejo, v kateri je razpravljaval o službeni pragmatiki. Poslanci so se za uslužbenice zelo zavzemali, zdi se pa, da se vlada ne bo veliko vdala, ker bi razni predlogi in resolucije, ki so se stavile, prinesle državi prehuda bremena. Največ se bo storilo za poštne uslužbenice, kjer se bo posebno gledalo na ureditev službene napredovanja. Stan poštnih oficiantov se odpravi; asistentov se ne bo več sprejemalo.

HRVAŠKA.

Banovo stališče.

Zdi se, da ban Cuvaj, ki hoče s surovo silo Hrvatom vžgati ljubezen do Madžarov, ne bo imel posebne sreče. Sedaj so se združile v postopanju proti banu vse hrvaške stranke. Tudi pravaši so sklenili, da pri volitvah gredo skupno v boj proti vladi z drugimi strankami. Drugo slabo znamenje je zanj to, da ga prestolonaslednik Franc Ferdinand, ko je prišel ban, nalašč za to na Dunaj, da se mu predstavi, ni hotel sprejeti. Prestolonaslednik, ki precej dobro pozna hrvaške razmere in je naklonjen južnim Slovanom, ve, da Madjari delajo Hrvatom hudo krivico. — Pa tudi Madžarom se bivši feldvebel, ki je avanziral do bana, menda ravno preveč ne dopada. Ogrski listi so že pisali, da, če ne bo znal kralju napraviti reda (kakoršnega seveda sami hočejo), ne bo dolgo gospodoval, za njegovo osebo ni Madžarom nič.

Demonstracije.

Razburjenje proti vladi privede vročekrvne Hrvate čisto do nemirov, 15. t. m. policija hrvaškim soc. demokratom ni dovolila shoda, zato pa so se zbrali na vseučilišču, kamor policija radi starih pravic vseučilišča ne sme. Na tem shodu so voditelji soc. demokracije povdarjali, da so tudi oni solidarni z drugimi strankami, ker se tudi oni čutijo za sinove teptane Hrvaške. Koncem govora je sicer njih vodja pozval na miren razhod, a so se kljub temu razvile demonstracije. Več tisoč ljudi je hotelo udreti v gorenje mesto pred banovo palačo.

Hrvaški študentje v Pragi so zadnje dni priredili velik shod, na katerem so govorili tudi češki poslanci. Obsojali so ogrsko in hrvaško vlado, ki zatira vsak pojav hrvaških slobodščin. Po shodu so se razvile demonstracije proti banu, ki jih je policija s težavo ustavila. — Tudi rektorju Domcu na zagrebškem vseučilišču, ki je prepovedal neki dijaški shod, se slabo godi. Dijaki se zanj sploh ne menijo in ne hočejo poslušati njegovih govorov.

SESTANEK TREH CESARJEV.

Peterburški krogi zagotavljajo, da se diplomatje pečajo z načrtom sestanka ruskega carja Nikolaja, nemškega cesarja Viljema in našega cesarja Franca Jožefa. Baje se bo to zgodilo na gradu Friedbergu v Hessnu. Sestanek bi bil s stališča zunanje politike silne važnosti.

NEMČIJA.

Zadnjič smo pisali, da je bil izvoljen v protestantovski Nemčiji za predsednika državnega zbora doktor Spahn, član katoliškega centra. Pokazala se je v tem silna moč te stranke, ki je nobene volitve ne omajejo. Sedaj pa so pokazali centromovci tudi svojo politično spretnost. Dr. Spahn je bil namreč izvoljen s pomočjo nekaterih nacionalnih liberalcev, ki se ne ogrevajo za brezversko socialno demokra-

cijo. Drugi del te stranke pa je bil za soc. demokrata. Na ta način bi razpolagala večina, ki je volila Spahn, z malo nadpolovično večino glasov, a še tu se ni bilo zanesti na nacionalne liberalce v vsakem slučaju. Te cincarje je hotel centrum pritisniti, da se odločijo: čisto z enim ali z drugim. Zato je Spahn odstopil. Drug vzrok pa je bil, ker ni hotel sedeti v predsedstvu s socialnim demokratom, na katerega se ni bilo zanesti. S svojim odstopom je spravil Spahn nemške liberalce v strašne škripce. Odločiti so se morali, ali gredo s socialnimi demokrati ali pa s črnimi klerikalci. Po dolgem premišljevanju so sklenili svobodomiselci s sociji zvezo in ti so jim spravili na predsedniško mesto svobodomiselnca. Izvoljen je bil Kämpf za predsednika. Toda nacionalni liberalci so bili toliko pametni, da so sklenili, da hočejo imeti proste roke nasproti predsedstvu in in svobodomiselni večini ter so odpoklicali dr. Paascheta iz predsedstva.

Zmešnjava je popolna. To predsedstvo bo najbrž zopet odstopilo, ker centrum je premočen, da bi mu kdo stalno nasprotoval. Najbrž se nacionalni liberalci še premislijo in se pridružijo čisto centrumu, zakaj volilci so na voditelje nacionalnih liberalcev jezni. Značilno je, da so vodji nacionalnih liberalcev poslali iz nekega mesta volilci svilen o vrivico z besedami: »Te se poslužite (naj se obesi!) pa bo konec zmeda.«

Socialni demokratje se pa v družbi svobodomiselcev tudi zelo slabo počutijo. S to zvezo so stopili tudi v vladno večino in prevzeli odgovornost. Glasovati bodo morali za kanone, bojne ladje, davke itd., četudi so volilcem najbolj ugajali vedno z gromenjem proti tem napravam. S tem si bodo sami skopali grob.

Kancler Bethmann-Hollweg je v nekem govoru zelo prijel svobodomiselce, kateri so pred leti veselja norili, ker se je znižalo število socialnih demokratov, danes pa z njimi hočejo sodelovati. Očita jim, da korakajo skupno s sociji, ki sramote cesarja in ubijajo v ljudstvu monarhični čut. Nazadnje pravi, da svoje politike ne bo izpremenil, če so volitve za vladno izpadle malo slabše. Stati hoče trdno, a oprt na svojo moč, ne na svobodomiseln parlament.

VOJNA.

General Caneva je imel srečo, da se je v Rimu opravičil. Potrdili so njegovo taktiko in mu pošljejo v Tripolis še 40.000 vojakov. Izjavil je menda v Rimu, da je prodiranje v notranjost dežele za sedaj nemogoče. Ker pa bi le radi Italijani konec vojne, zato se pripravljajo na pohod proti Carigradu. Toda zdi se, da bo moral ta njihov korak izostat, ker velevlasti ne puste laškemu brodivju skozi Dardanele. Nemški poslanik je že rekel Turkom, naj ne izženo Lahov, ker da ti ne nameravajo priti z ladjami pred Carigrad.

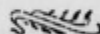
Med laškim in francoskim časopisjem se je vnela bitka, ki bo za nekaj časa ohladila navdušenje Lahov za Francoze. Laške torpedovke so v silni zadregi in skrbno pazijo, da ne bi prišla kaka francoska v Tripoliško vodovje. — Pri tem prepiru se opaža, da se Lah spet bližajo Avstriji. Takrat nas imajo radi, ko jim drugi dajejo brce.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Razmere na Kitajskem so se čisto spremenile. Iz stare, mogočne države, ki so ji vladali cesarji, po božje češčeni, ki se je zapirala vsakemu zunanemu vplivu, ki je zidala »kitajski zid«, ta država se je modernizirala in postala republika. Vladajoča rodbina Mandžu se je odpovedala. Do smrti ohrani še svoje dohodka in naslove, pravic pa nima nobenih. Na njeno mesto stopi predsednik republike. Pri odhodu je vladarska rodbina izdala tri dekrete. Prvi ureja razmere rodbine do države. Drugi poudarja, da se je izvršil njen odstop, da se zabrani prelivanje krvi. Tretji pa določa osnovo republike.

Za prvega predsednika je izvoljen Juanšikaj, ki je bil doslej prvi minister kitajski. Priporočal je njegovo izvolitev dr. Sunjatsen, ki je bil glavni vodja revolucije. Sam bo imenovan za poslanika v Londonu. — Razmere do zunanjih držav ostanejo neizpremenjene. Nova vlada je zaprosila velevlasti, naj potrdijo republiko.

Kljub temu, da se je stvar tako mirno in dosti hitro rešila, vendar ni veliko upanje, da se razmere stalno uredi. Dokler bodo razni principi iz odstopivše rodbine živeli na Kitajskem, bodo delali in rvali proti republiki, četudi le tajno.

Kranjski deželni zbor.

Seja 7. februarja 1912.

Glavar naznani interpelacijo poslanca Matjašiča, ki vprašuje g. deželnega glavarja, zakaj da se tako neobhodno potrebni vodovodi v občinah Suhor, Lokvica, Črešnjevce, Radovica in Metlika niso še začeli graditi.

Zagradba vipavskih hudournikov in izprememba občinskega in volivnega reda za mesto Ljubljano se odkažeta dotičnima odsekom, izprememba zakonskega načrta o šolskem nadzorstvu se vsled nesklepnosti odloži.

Rešijo se različne prošnje; nekatere se odklonijo, druge se izroče deželnemu odboru v rešitev, kakor: prošnje občinskega zastopa v Gorjah za prispevek k zgradbi postajališča Podholm-Vintgar, prošnja železarske zadruge v Kropi za odpis obresti deležev in podaljšanje brezobrestnega posojila v znesku 4000 K ter za podporo za nabavo novih strojev; glede prošnje pripravljalnega odbora za zgradbo Vajeniškega doma v Ljubljani predlaga finančni odsek, da deželni zbor pozdravlja ustanovitev Vajeniškega doma v Ljubljani in naroča deželnemu odboru: 1. naj zagotovi deželnemu zastopstvu primeren vpliv v kuratoriju Vajeniškega doma, 2. naj stopi v dogovor s pripravljalnim odborom glede na nameravano ustanovitev in naj stavi prihodnjemu deželnemu zboru primerne predloge v tem oziru. — Glede prošnje »Kočevske posojilnice« za podporo v svrhu sanacije tega zavoda predlaga finančni odsek, naj se deželni odbor pooblasti, da proti naknadni odobritvi deželnega zbora primerno pripomore iz deželnih sredstev za sanacijo

»Kočevske posojilnice«, in sicer zato, da se zabrani gospodarski propad nedolžnih žrtev, toda le pod pogojem, da se doseže v tem oziru sporazum z »Zadružno zvezo« in da se v ta namen prej popolnoma zagotovi primeren prispevek solventnih činiteljev, ki so direktno ali indirektno zakrivilli sedanje razmere »Kočevske posojilnice«.

Računski sklep deželnega zaklada.

Dr. Krek kot poročevalec finančnega odseka predlaga v tem oziru:

Računski sklep deželnega zaklada za leto 1909. se odobri.

Se sprejme.

Različne doklade in pristojbine.

Dr. Žitnik kot poročevalec in načelnik finančnega odseka predlaga glede pobiranja pokopaliških pristojbin za trško pokopališče v Vipavi, naj se trgu Vipavi to dovoli in se določajo za to gotove pristojbine. Sklepu naj se izposluje Najvišje odobrenje.

Dr. Žitnik kot načelnik in poročevalec finančnega odseka predlaga, da se občini Jablanica dovoli za leto 1912. pobirati v davčni občini Jablanica 140 odstotkov, v Vrbovem 121 odstotkov, v Vrbi 117 odstotkov in Kuteževem 150 odstotkov doklade na vse direktne davke razum osebnih dohodarin.

Nadalje predlaga, da se občini Vrabče dovoli za leto 1912. po davčni občini Polje pobirati 119 odstotkov doklade.

Finančni odsek predlaga, da se občini Stari trg pri Ložu dovoli za leto 1912. pobirati po davčnih občinah Gornje Jezero in Lipsen 122 odstotkov doklade.

Finančni odsek predlaga, da se občini Trnovo dovoli za leto 1912. pobirati po davčni občini Tominje 124 odstotkov in po občini Harije 201 odstotek doklade. Obenem predlaga poročevalec dr. Žitnik sledeči resoluciji: 1. Deželni odbor naj opozori županstvo občine Trnovo, da bo moralo pri kapnici v Harijah neprizadetim davkoplačevalcem pobrano doklado povrniti. 2. Deželni odbor se pooblašča, da za trajne zgradbe (šole, ceste, vodovode itd.) ki služijo poznejšim rodovom, ne dovoli pobirati previsokih doklad, ki bi presegle davčno moč prizadetega prebivalstva.

Vse sprejeto.

Različne zadeve.

Lenarčič kot poročevalec finančnega odseka poroča o prošnji mesta Postojna glede pobiranja doklade in predlaga: 1. Občini Postojna se dovoli za leto 1912. pobirati 120 odstotkov doklade na vse direktne davke razum osebnih dohodarin. 2. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje temu sklepu Najvišje potrjevanje.

Košak kot poročevalec upravnega odseka poroča glede prošnje občine Veliki Gaber in Praprče glede zgradbe nove ceste Temenica—St. Lovrenc, in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da deželni tehnik na licu mesta prouči razmere glede zaprosene ceste in v prihodnjem zasedanju stavi primerne predloge.

Isti predlaga glede prošnje cestnega odbora v Logatcu, naj se okrajna cesta Spodnji Logatec do postaje uvrsti med deželne ceste, sledeče: Prošnja se odstopi deželnemu odboru s priporočilom, da čimprej ustreže v prošnji navedenim željam.

Vse sprejeto.

Ženska trgovska šola v Ljubljani.

Jarc kot poročevalec šolskega odseka poroča o predlogu, ki ga je šolski odsek izdelal na podlagi svoječasnega samostalnega predloga poslanca Jarca in tovarišev, da se ustanovi v Ljubljani ženska trgovska šola. Predlog odseka se glasi: 1. V zvezi s slovensko trgovsko šolo se v Ljubljani ustanovi dvorazredna ženska trgovska šola, ki naj se po možnosti ustanovi že jeseni leta 1912. — 2. Deželni odbor ima v zvezi s kuratorijem slovenske trgovske šole ukreniti vse potrebno in o tem poročati deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju. 3. Deželni odbor naj izposluje tudi za to šolo redne prispevke tozadevnih faktorjev. Odsek priporoča tudi resolucijo dr. Pegana, da se deželnemu odboru naroča, naj se ravnateljstvo trgovske šole izjavi, kako bi se od strani ravnateljstva moglo urediti posredovanje služb za absolvente in absolutinje te šole.

Predlog se sprejme.

Bera.

Jaklič kot poročevalec upravnega odseka poroča o zakonskem načrtu glede razveljavljenja deželne zakona iz leta 1896. in izpremembe deželne zakona iz leta 1882. o odkupu bere za cerkve, župnije in njih organe.

Pri tej priliki se vname debata. Prvi se oglasi proti

dr. Novak.

Govornik je proti zakonu. Je na stališču, da se mora bero sploh odpraviti, ker nasprotuje svobodi lastnine. Bero označi za krivično, neenako in v gotovih razmerah celo nasilno. Bera je v breme zavezancem in celo upravičencem.

Nato govori

dr. Krek.

Ljudstvo ne stoji na stališču liberalcev, kar je samoposebi umevno. Kjer se odkup bere sproži, pravi ljudstvo takoj, da je to sama nagajivost, hudobnost in liberalna zlehtnoba. Dve stvari sta na beri lepi, nežni. Prvič: bera je edini ostanek naravnega gospodarstva, je priča, kako cerkev, ta najstalniji in najkonservativnejši organizem na svetu, ohranja celo še principe prejšnjega gospodarskega sistema, medtem ko se ves ostali svet potaplja v materializmu, ki je oznaka denarnega gospodarstva. In cerkev hoče s tem tudi zajamčiti neodvisnost svojih služabnikov, da ne bi postali uradniki. Drugič: v bera se ravno najbolj kaže ozka zveza duhovnika s kmetom. Današnja srednja šola odtuji mladino ljudstvu, in zato se dobe tudi nekateri duhovniki, ki pravijo: Proč z bera! Iz tega izvira tudi to, da nekateri, opiraje se na razlog, da kmetija nič ne nese, opuščajo ekonomijo in dajo kmetijo v najem. Jaz pravim, to načelo je liberalno, duhovnik bodi tudi kmet, duhovnik čuti s kmetom, duhovnik bodi prvi služabnik ljudstva! In ravno v bera je tej tesni zvezi podan poseben pečat. Vsak poizkus, razdreti to zvezo, duhovnika od kmeta ločiti, ga odtujiti kmečkemu gospodarstvu, pomenja nazadovanje. To bi nam dalo duhovnike-uradnike, mi pa rabimo slejkoprej duhovnikov, ki bodo z vsemi kapljami svoje krvi ljubili naše ljudstvo, našega kmeta, ki nam s svojim delom zagotavlja našo svobodo! (Veliko odobravanje in ploskanje pri večini.)

Višnikar

govori proti predložnemu zakonskemu načrtu, pravi, da bera ni po duhu časa, razlaga različne inkonvenience, ki so z njo združene, jo označuje za breme tako upravičencem kakor zavezancem in se obširno peča s tozadevnimi zakoni. Končno predlaga resolucijo, naj se deželni odbor pooblasti, da v prihodnjem zasedanju predloži v zmislu njegovih izvajanj nov zakonski načrt.

Drobnič

pojasnjuje stališče kmečkega ljudstva v tem vprašanju. Gospoda Novak in Višnikar se čisto gotovo ne trudita za duhovne, kmečkih potreb in želja pa tudi ne razumeta. Kmet dá najtežje gotovi denar. Vaš namen je popolnoma drugi; ga dobro poznamo. Vi bi radi stanje duhovščine poslabšali, prikrajšali tiste kaplane, o katerih danes že cel svet vé, da so reveži. Pa tudi kmetu nečete dobro, ampak nakopali bi mu radi le ništosti. Rečem kot kmet čisto jasno: Naše pošteno ljudstvo daje rado bero gospodu. Če bi pa mi zakon naredili, naj se bera v denarju odkupi, pa bi vsi pisali: Glejte jih, ljudstvo bočejo zopet odreti, so zopet nove davke naložili!

Matjasič

se pridružuje predgovorniku. Liberalci imajo samo namen, da bi naredili razpor med duhovniki in ljudstvom. Kmet, to vsak ve, ki količkar kmeta pozna, dá raje in ložje v pridelkih kakor v denarju. Če se kje kaj o odkupu sliši, je gotovo, da je kak magnat ljudstvo nahujskal.

Pri glasovanju se resolucija Višnikarja odkloni in sprejme predlog odseka, oziroma priloženi zakonski načrt.

Razprava o deželnem proračunu za leto 1912.

V generalni debati je bil najbolj znamenit govor dr. Krika, ki smo ga priobčili v zadnji številki in ga končavamo danes. Govorili so tudi: grof Barbo, dr. Eger, dr. Triller, katere je dobro zavrčal

dr. Žitnik.

Govornik se obrača proti dr. Tavčarju in dr. Trillerju zaradi njunih govorov v Prestranku in Planini. Liberalci očitajo deželnemu odboru, da

zapravlja in da izkazuje računi o deželnem gospodarstvu že tri milijone kron primanjkljaja. Kako liberalci te številke dobio? Tako, da seštevalo proračuna na primanjkljaja iz l. 1911. in 1912. to je, leta 1911. se je proračunalo 1.200.000 kron, l. 1912. pa 1.500.000 kron, skupaj 2.700.000 kron, okroglo tri milijone. Resnica pa je, da danes niti knjigovodstvo še ne ve, koliko bo dejanski primanjkljaj za leto 1911. znašal, še manj seveda more kdo vedeti, kako visok bo primanjkljaj za leto 1912. Če pa pomislimo, da se je za l. 1909. proračunal primanjkljaj 860.734 K, v računskem zaključku pa je znašal 24.478 K, če pomislimo dalje, da računski zaključek leta 1910. izkazuje primanjkljaj 90.000 kron, potem lahko sklepamo, da bo tudi za leto 1911. in 1912. dejanski deficit manjši, kakor se je proračunal. Kdor hoče govoriti resnico, ta more govoriti le o deželnem deficitu 24.478 + 90.000 kron, to je 114.478 K, kdor pa to zvišuje na tri milijone, ta laže. Gospodje od narodno-napredne strani pa v eni sapi, ko nam očitajo, da zapravljamo, zahtevajo večje izdatke. Tako zahtevajo regulacijo učiteljskih plač. Učiteljstvo je res slabo plačano, toda jaz vas vprašam, zakaj pa vi niste zanj nič storili? Imeli ste vendar tukaj večino. Ko bi zdaj mi plače recimo za en milijon zvišali, je čisto gotovo, da bi zopet hujskali ljudi, da lahkomišljeno denar razmetamo. Vi vedno politični bojkot navajate. Jaz sem 22 let član te zbornice in bi v tem oziru lahko marsikaj povedal, pa ne bom. Samo to omenim, da poznam ljudi, ki niso liberalcem bili všeč, pa so zato celih 18 let čakali zastoj na neko cesto, čeprav sem 18 let zanj moledoval. In ko sem javno v zbornici rekel, da ne gre ljudi tako zapuščati, da je kmet največji revež, ste se vi iz kmeta in njegove revščine norca delali! — Kako vi pretiravate, se najbolj očitno vidi iz tega: dr. Triller je v Planini rekel, da bi se morale zvišati doklade najmanj za 100%, ako bi se hotelo spraviti deželne finance v ravnotežje. Če znaša en procent 38.000 K, potem bi znašalo n. pr. 60% 2.322.000 K. S tem bi ne napravili v budgetu samo ravnotežja, ampak bi še velik prebitok imeli. Kako naj se potem označijo take trditve, kakor dr. Trillerjeva? Dr. Triller je v svojem današnjem govoru celo vsote, ki smo jih vzeli iz lastnih zakladov, štel med dolgove. Če hoče kmet hišo popraviti, pa gre v hranilnico po svoj denar, ali se lo pravi dolgove delati? Sicer pa se ne more niti reči, da bi se bilo vsled tega zmanjšalo deželno premoženje. Nekateri fondi so se centralizirali v deželnem fondu in nekaj tega se je porabilo za električno centralo in za Robež, dve stvari, ki pomenjati jako koristni investiciji, katere ne pomenjajo nobene izgube, ampak nasprotno dobiček. Dr. Triller je trdil, da so naša podjetja nesrečna, češ, da smo iz državne užitnine, ki smo jo sami v zakup vzeli, imeli leta 1911. 100.000 kron izgube. Ni pa povedal, da izkazujejo računski zaključki iz prejšnjih treh let same prebitke, s katerimi se ta izguba pokrije, sicer pa je primanjkljaj l. 1911. zakrivila deloma slaba letina, deloma pa to, da se še ni začela graditi belokranjska železnica. Če ne, bi bil tudi leta 1911. dobiček; sicer pa se vrše zaradi povračila te vsote pogajanja s finančnim ministrom. — Gospodje od narodnonapredne stranke očitajo deželnemu odboru, da glede novih projektov ne predlaga števil. Gospodje, jaz vam pa bom zdaj povedal, da prebrskajte vse akte deželne odbora, vse preiščite, in ne boste nikjer našli, koliko je stalo deželno gledišče in deželna bolnica! Gospodje, le preiščite, nikjer ne boste ničesar našli! Teža niste nikoder zapisali, niste deželnemu zboru nikoli predložili obračuna, nobenega računskega zaključka! Jaz sem pri deželnem odboru večkrat poizvedoval, a nisem nikoli ničesar izvedel. Privatno sem pa izvedel, da je gledišče stalo 300.000, bolnica pa 800.000 kron. O 1.100.000 niste dali nikoli nobenega obračuna! In ko so gospodje od narodnonapredne strani izvedeli, kdo mi je te številke povedal, so ga hoteli uničiti, dasi je bil mož velik liberalec! — In če se vrnemo k deželnim financam, mora vsak priznati, da je naša večina sila veliko splošno koristnega storila, ceste in vodovode je morala zgraditi, morala je popraviti, kar je bilo preje zanemarjenega. In kljub vsem tem velikim izdatkom mirno lahko trdim, da stoji razun Nižje Avstrije Kranjska v finančnem oziru najbolj ugodno med avstrijskimi kronovinami. Preskrbel sem si od knjigovodstev različnih dežel zanesljive podatke. Povsod drugod razun Nižje Avstrije so doklade neprimerno višje kakor pri nas, deficit veliko večji, relativno računano seveda. Bukovina ima 96% doklade, 2 milijona primanj-

kljaja, 30 milijonov deželne dolga, zdaj hočeja doklade na 120% zvišati; Dalmacija ima 67%, Galicija 80%, Moravska, tako bogata, 57% na direktne, 63% na indirektno davke, primanjkljaja 21.000.000; Češka, najbogatejša dežela, 55% deželne dolga 197 milijonov, primanjkljaja 31.000.000, zdaj iščejo posojila 125 milijonov; na Goriškem 20% na direktne, 30% na indirektno davke, 120% na užitino, šolstvo morajo okrajji sami plačati, in sicer 62—160% doklade, ceste plačajo okrajji, na dežela, ki daje samo podpore, bolniške stroške nosijo okrajji, primanjkljaj je 900.000 K, za leto 1912. ga je 1 milijon proračunanega. O finančnem stanju Štajerske ni mogoče niti kaj oficialnega izvedeti, nočejo povedati, kako stoje, dve tiskani strani so predložili deželnemu zboru proračuna. Izvedel sem, da znaša primanjkljaj najmanj 16 milijonov in popolnoma upravičeno je, da se naši tovariši na Štajerskem upirajo takemu gospodarstvu. Koroška ne stoji boljše od nas, ima pa 67% doklade na direktne davke, zraven še druge naklade, lovške karte zelo veliko nesejo. Istra, Tirolska, Dalmacija (govornik navaja številke), vse slabo stoje. — Če nam kdo očita slabo gospodarstvo, da zapravljamo, krademo in ne vem še vse kaj, ta je ali prismojen ali pa hudoben. Gospodje, govorila resnica na svojih shodih! Vi pravite, gospodje, da bo napredna ideja živela dalje. Vaša, gospodje, čisto gotovo ne! In zgodilo se vam bo v prav do glednem času, da boste prišli med dva kamna, da vas bo zmlela krščanska demokracija na eni, socialna demokracija pa na drugi strani. Isti proces bo pri nas kakor v Franciji, na španskem, v Nemčiji. Rečem čisto odkrito, gospodje, vaš liberalizem ne pomeni nič drugega kakor sebičnost in binarstvo! Jaz morem le pomilovati gospode, ki se teh idej držijo! (Veliko odobravanje in ploskanje pri večini.)

Deželni glavar prekine nato sejo in napove prihodnjo sejo v petek, dne 9. t. m. ob pol 10. uri dopoldne.

LISTEN**Zven vernih duš.**

Bilo je nekako v sredi prve polovice devetnajstega stoletja. V mračni, nizki sobi stare hiše je okrog mize, na kateri je stala velika steklenica vina, sedelo deset od nog do glave oboroženih mož; govorili so polglasno, eden za drugim, pa stal pri vratih na straži. Ako bralcu, malo večjemu zgodovine, povemo, da se godi ta povest v Madridu, glav-nem mestu Španske, bo kmalu slutil, kdo bi bili ti možje in kakšni so njih naklepi. Veleizdajniki so takrat tajno preplavljali deželo in ščuvali tisoče in tisoče k upor zoper kraljico-regentino. Imenovali so se »progresistie« ali naprednjaki, in kaj je bilo njih geslo, jasno priča dejstvo, da sta bila njih srd in njih gonja naperjena v prvi vrsti proti cerkvi in duhovščini in zlasti proti redovnikom in samostanom. Na njihovem programu je med drugimi »svoboščinami« in »napredki« stalo preganjanje jezuitov, odprava vseh samostanov, uropanje cerkvenega premoženja. Prostožidarstvo, ki je bilo prepo-vedano, so javno zagovarjali in slavili in bogat jud naj bi bil po njih načrtih bodoči ministrski predsednik. Najumazanejša sredstva so uporabljali, da so raznetili v ljudstvu upor in ga pridobili za svoje namere. Laži in najostudnejša obrekovanja proti cerkvi in njenim služabnikom so bila na

(dnevem redu, kar je v očeh svobodomislecev in drugih podobnih borilcev za ljudsko kulturo seveda dovoljeno in pravično.

»Stvari stoje izvrstno«, je poročal eden izmed zbranih; »ljudstvo trumoma dere za nami in najboljša naša zavezница je sedaj kolera. Ves svet verjame, da so farji, zlasti jezuitje, zastrupili vodnjake in da odtod prihaja bolezen. Posebne izdaje listov s temi novicami smo razširili po mestu; naši agentje delijo med sirote in vdove denar in pri tem namigujejo z nekoliko spretnimi besedami na samostane; ljudstvo vsled tega kar gori in komaj čaka trenutka, da sežgo in postrele menihe od prvega do zadnjega.«

»Čudovito naključje! Kakor nalašč voda na naš mlin!« je zaklical nekdo drugi in oči so se mu zlobno posvetile; »najprej suša na polju, sedaj pa kuga, in to zlasti v stanovaliških revnega ljudstva. To bo naprednjakov, kakor kobilice!«

»Živela lakota, živela beda, živela kolera!«, je vpil tretji in izpraznil svoj kozarec do dna.

Njegov sosed, mlad mož čednega obraza, se je nehote pomaknil v stran pri teh groznih besedah; nek čuden nemir se ga je polastil. Nato je vprašal: »Kedaj pravzaprav izbruhne vsa stvar?«

Predsednik je poskusil dvocevni samokres, ki je ležal pred njim na mizi, ga čez nekaj trenutkov zopet odložil in rekel mirno: »Še nocoj!«

»Izvrstno!« mu je pritrdila družba zamilsko.

»Še nocojšnji večer bodo goreli štirje samostani«, je nadaljeval vodja družbe, »in kakor upam, nekaj ducatov jezuitov in frančiškanov bomo brezdvomno poslali na oni svet. Mi se bomo razdelili; jaz in Diego greva nad jezuitski samostan, ti, Fernan«, se je obrnil proti mlademu, brhkemu možu, »obiščeš v imenu svobode in napredka očete frančiškane, vi drugi štirje pa nahujskate druhal na bogati samostan San Domingo. Naši agitatorji nam pripeljejo posamezne trume zaveznikov, druhal se nam bo pridružila sama. Da bo šlo vse kakor na en udar, se bo glasilo povelje: »Nad samostane!« takoj na prvi glas večernega zvona. Do takrat imamo še časa poldrugo uro. Proti polnoči se snidemo, ako se ne pripeti kaj izrednega, zopet tukaj. Razumeli? Dobro!«

»Dovolj mi par kratkih besed«, se je dvignil sedaj oni z imenom Fernan. »Ali bi ne bilo bolje, da počakamo, da odzvoji »Zdravo Marijo?«

»Zakaj?« je vzklikol kolovodja; »ali si praznoveren strahopetec?«

Zaničljiv, samozavesten nasmeh je bil prvi Fernanov odgovor; nato je nadaljeval: »Ljudstvo je še babjevrno; preveč je še navajeno na češčenje Matere Božje in na molitev za verne duše, kadar se zvečer oglasi zvon iz zvonika. Zato mu pustimo še njegovo večerno zvonjenje in udarimo pozneje; drugače se nam še cel naklep lahko

ponesreči. Ko bo po Zdravi Mariji utihnil zadnji zvon za verne duše, tedaj se oglasimo mi, tedaj zaori po mestu naš klic svobode, to bo podžigalo; kaj pravite na to, tovariši?«

Ti so se strinjali z njegovim predlogom, predsednik se je moral udati.

Čudno razpoloženje je zavladovalo med zarotniki, ko so se pripravljali na odhod.

»Rad bi vedel, kaj te je pravzaprav privedlo do tvojega predloga?« vpraša eden Fernana.

Ta odvrne mirno: »Lahko uganeš sam. Menihom, ki jih pošljemo nocoj na oni svet, sem hotel pustiti še časa za molitev zase in za duše v vicah. To dovolijo celo zločincem pred smrtjo, pa naj rabelj na Marijo in duše v vicah veruje ali ne.«

Oni je začudeno zmajal z glavo in mrmral sam s seboj: »Ti še nisi cel naprednjak, kakor bi se spodobilo.«

Poldrugo uro pozneje so stoterni zvonovi doneli nad glavnim mestom in zvali ljudi k angelovemu češčenju in k molitvi za uboge duše v vicah. In kdor je bil še veren, je molil k nebeški Kraljici za trpeče brate in sestre na strašnem kraju trpljenja in pokore.

Sedaj je izbruhnil vihar in kmalu so se dvigali tu in tam rdeči plameni proti nebu. »Svoboda« je gospodovala s klanjem, požigom in ropanjem. Zopet so zabrneli zvonovi, vojaštvo je zarožljalo po ulicah, počili so streli, dolgo je divjal boj med vladno močjo in uporniki. Ko so pa zvonovi iz zvonikov naznanjali dvanajsto uro, je ležalo že več sto upornikov zvezanih po ječah, stražilo jih je vojaštvo z nabiti mi puškami in nasajenimi bajoneti. Urni jezdecji so bliskoma dirjali na grad La Granja, kjer je bivala kraljica, da pri njej izposlušajo povelja glede sestave vojnega sodišča in obsodbe upornikov.

Dva dni pozneje je bil Fernan obsojen na smrt. Ako kraljica obsodbo potrdi, bo čez tri dni nesrečnež ustreljen.

Fernanovi ženi so dovolili, da je smela obiskati svojega moža, ki je bil kot ud glavnega upora zaprt v posebni celici. Ta je bila nedolžna, pobožna duša, ki je živela edino za Boga in za svojega snoproga in ni imela niti najmanjše slutnje, v kakšne zanjke so bili zvalili revolucionarji njenega Fernana. Z boleznim krikom se je zgrudila na tla, ko ga je v težkih verigah na rokah in nogah zagledala pred seboj. Njeno gorje je bilo brezmejno. Kako srečno sta živela s svojimi tremi otročiči, dokler ni zašel v družbo rovarskih tovarišev; ti so lahkovernega nesrečneža kmalu privedli do tega, da je začel brati puntarske časopise, zahajati k njihovim sestankom in da je nazadnje postal član skrivne družbe »progresistov« — upornikov. Res, mnogokrat ga je vest hudo pekla in mu očitala njegov korak, a strah pred zasmehom od strani sodrugov ga je zadrževal, da jim je ostal zvest. In sedaj — konec vsega! Postal je zločinec,

upornik — dasi so bile njegove roke čiste — in moral je končati kot izdajalec domovine in njegova družina izgubi očeta in variha. Kako bridko, da ni mogoče povedati, mu je bilo sedaj nenkrat slovo od žene, katero je vedno iskreno ljubil in čislal, slovo od nedolžnih otročičev! Rad bi ji bil dal čutiti to svojo boleost in tugo, a premagal se je, ker ji ni hotel množiti njene žalosti.

Tako je v nemi obupnosti strmo zrl nekaj časa ženo, nekaj časa težke verige in gole, vlažne stene svoje ječe.

»Oj, ljube, uboge duše v vicah, molite, prosite za Fernana!« zavpije zdajci, kakor gnana po notranjem navdihnjenju, njegova žena; »prosile zanj pri Bogu, da se ga usmili! Vse svoje življenje se vam bom zahvaljevala v svoji skromni molitvi, če mi po svoji priprošnji ohranite mojega ljubelega moža! — O, Bog, o, Bog,« je zaklicala znova, »ne zapusti me v stiski!«

Ta pretresljiva prošnja je segla Fernanu do srca. Sklonil se je nad svojo ženo, jo dvignil kvišku in ji rekel s prisrčnim glasom: »Ljuba moja, potolaži se in ne toguj! Saj moramo vsi enkrat umreti. Popolnoma se udajmo v božjo voljo. Sedaj uvidevam, da sem zaslužil neštetokrat, da me kaznuje pravična roka Vsemogočnega. Njega sem bil zapustil in zidal na hudobne, ničvredne ljudi. Kaj so storili z menoj ti »prijatelji« v nevarnosti, ko je primarširalo vojaštvo in so žvižgale smrtonosne kroglice? Da bi zavarovali svojo lastno kožo, so za menoj zaklenili in zastavili samostanska vrata in me pustili zunaj brez zavetja na milost in nemilost vojaškim bajonetom. To je zvestoba in hvaležnost sveta. In prav se mi godi, saj sem zaslužil; hvala Bogu, ki me je pripeljal zopet do pravega spoznanja; rad dam življenje kot spravo za vse hudo, kar sem zakrivil, kar sem zlasti prizadejal tebi in svojim otrokom.«

Žena se ga je strastno oklenila in jokala neutolažljivo.

»In sedaj, predraga,« je nadaljeval, »bi te prosil še ene reči. Predno umrjem, se hočem resno spraviti s svojim Bogom. Če bi bila božja volja, da bi imel še daljše življenje pred seboj, tedaj bi hotel jasno pokazati, da je moje kesanje resnično, odkritosrčno. Sedaj mi pa ne preostaja drugega, kakor skesano priznati, kar sem zagrešil in ponižno prositi Boga usmiljenja in odpustčenja. Zato pojdi in pokliči mi spovednika! Potem pa moli z otročiči, da bi mogel vse prav in dobro opraviti!«

»O, ljubi Fernan!« je plakala žena na njegovih prsih, »kako si dober! Saj sem vedno mislila, da ne moreš biti hudoben. Ah, sedaj bo zopet vse dobro in v mojem srcu vstajajo novi, trdni upi, da te nam bo ljubi Bog ohranil!«

Odšla je in po preteku ene ure se oglasi pri obsojencu častitljiv redovnik. Po spovedi, ki je trajala precej dolgo, pravi Fernan: »Sedaj imam še

eno dolžnost, namreč povrniti škodo samostanu, ki je bil poškodovan po moji krivdi. Ali bi ne hoteli govoriti s patrom gvardijanom, kako visoko ceni vso škodo, da potem kot svojo poslednjo voljo naročim svoji ženi — kolikor mogoče — poravnati ta dolg?»

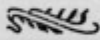
»Dragi moj sin,« odgovori redovnik ginjen, »stvar je skoraj docela poravnana. Umora nimaš na vesti nobenega; oni del samostana pa, ki je pogorel, je bil že star in bi ga bilo v doglednem času treba podreti in kar je druge škode, je malenkostna; pravzaprav so pa to povzročili drugi. Pri vsem tem pa ti lahko sporočim, da ti je vse, kar bi bil samostanu dolžan povrniti, odpuščeno in sicer po izrecnem zagotovitvi predstojnika samega. Ako je božja volja, da te v cvetju let iztrga iz rok tvojih dragih, je to dovolj trda in bridka pokora. Zato ni misliti, da bi samostan tvoji vdovi in osiroteli deci vzel le en vinar od njihove dedščine. Ako te pa vladarica na prošnjo tvojih pomilosti in pozneje enkrat zopet dobiš svobodo, daj miloščino v ta namen.«

»Toda, kdo mi je porok, da smem biti pomirjen in da mi ni treba ničesar povračevati?« vpraša jetnik.

»Jaz,« je bil odgovor, »gvardijan onega samostana in provincijal. Sporočil bom vso zadevo redovnemu generalu, in on bo potrdil.«

Obsojenec je bil ganjen do srca: »Jezus, dobri in krotki, ponižni in potrpežljivi — to je tvoja osveta in osveta tvojih naslednikov!« je vzkliknil; nato je pred redovnikom padel na kolna in ta ni mogel zabraniti da bi mu Fernan ne poljubil suhih rok.

(Konec prihodnjič.)

Judinja iz Segovije.

V srednjem veku v nobeni deželi ni bilo toliko judov kakor na Španskem. Tu so imeli predprave, kakoršnih nikjer drugod niso imeli; celo svoje judovsko sodišče so imeli. Tako

je bilo tudi v kastilskem mestu Segoviji. Tu je bila leta 1230. nenavadna judovska sodnijska obravnava, o kateri hočemo tu poročati.

Estera, mlada in lepa žena bogatega juda, je bila obdolžena zakonske nezvestobe. Vse judovsko predmestje je bilo vsled tega silno razburjeno. Moški so jo kot krivo obsojali, ženske pa, ki so sicer najbolj brezobzirne sodnice svojega spola, so trdile, da je nedolžna kot Suzana in so prosile Boga, naj pošlje kakega Daniela, da jo reši. Toda Daniela ni bilo in tako imenitne so bile priče, ki so zoper njo pričale, da so jo sodniki obsodili na smrt. Dovolili so ji samo to polajšavo, da ne bo kamenjana, ampak da bo umrla hitre smrti.

Kristjani v Segoviji so imeli veliko sočutja z Esterino usodo. Govorilo se je med njimi, da jo je ta ali oni videl v mraku v stranski kapelici stolne cerkve, kjer je pobožno molila pred podobo Matere božje. Morda je nameravala — so rekli — postati kristjana in so jo ravno zato rabinci obsodili v smrt, da bi je krst ne odtegnil njihovi sodnijski oblasti. Toda sedaj je bila obsojena na smrt in nemogoče je bilo kristjanom poseči v prastare pravice segovijske judovske občine.

In tako je prišel dan, ki je imel biti poslednji za Estero.

Četrto ure od mesta je bil globok prepad, v katerem je izviralo mnogo studentev. Najvišja skala nad prepadom se je imenovala El Saltos. S te skale so nameravali obsojenko pahniti v grozno smrt.

Roke zvezane na hrbtu, spremljana od dveh biričev, vseh rabincev in silne množice rojakov je nastopila Estera žalostno pot. Resno in mirno je stopala, bolj podobna mučenici kakor pa obsojeni hudodelnici. Pot jo je peljala mimo stolne cerkve. Tu dvigne sklonjeno glavo in se ozre z nepopisno prisrčnostjo na kameniti kip Matere božje nad cerkvenimi vrati. »Mati Nazarenca,« zakliče, »reši me ti, ker sem nedolžna!«

Velik nemir nastane med množico pri teh besedah. Nekaj kristjanov poskusi ubožico iztrgati biričem. Toda judov je bilo več in izlahka preženo kristjane.

Kmalu nato pride Estera do prepada. Peljejo jo na skalo El Saltos. Še enkrat se ozre Estera proti nebu — potem zapre oči.

Roke biričev jo pograbi, jo dvignejo kvišku in jo pahnejo čez rob skale . . .

Toda zdi se ji, da pihlja okoli nje lahen vetrič, ki jo prijetno hladi. Ali je smrt tako sladka? Ali se ji samo sanja?

Ne, ne sanja se ji: naenkrat začuti zopet trdna tla pod nogami — a ne čuti nobenega sunka, kakor otrok, čega skrbna materina roka zopet posadi na zemljo. Ozre se okoli sebe — povsod nebotične skale! V naročju skrivnostne sile je bila prenešana na dno prepada!

Esterini sovražniki so bili preplašeni. Niso se upali ustavljati glasu božjemu, ki je tako čudežno govoril. Eden izmed njih je celo očitno priznal, da je bila Estera po nedolžnem obdolženju, zato da ne bi mogla prestopiti h krščanstvu. Vsled tega dogodka je prišel kastilski kralj Ferdinand Sveti sam v Segovijo in je čudovito oteto vzel v svojo zaščito. Kmalu nato je bila krščena in je dobila ime Marija del Salto. Živela je še nekaj let v samotji, je naprej povedala kralju, da si bo osvojil mavriško mesto Sevilo in je umrla v cvetju let, kot svetnica spoštovana od ljudstva. Še danes se vidi v Segoviji v stolni cerkvi njen grob. Na njenem grobnem spomeniku je umetniško izklesan dogodek, ko je bila pahnjena s skale v prepad; spodaj pa je zapisano: »Tu počiva blažena Marija del Salto, od Boga čudežno oteta ob prepadu pri studenih. Ostanek življenja je preživela v molitvi in je umrla kot katoliška kristjana leta 1237.«

Mati božja pa, katero je judinja Estera v smrtni sili poklicala na pomoč, se od tistega časa časti pod imenom: »Naša Ljuba Gospa pri Studenih« kot patrona mesta Segovije.

RAZGLAD PO DOMOVINI

Deželni zbor kranjski ima prihodnji četrtek, dne 22. februarja svojo zadnjo sejo v zimskem zasedanju, ker se dne 5. marca zopet snide državni zbor. Obširneje poročilo o zadnjih sejah deželnega zbora bomo objavili v nadaljnjih številkah, ker hočemo cenjenim čitateljem podati kolikor mogoče jasno sliko o vseh važnejših razpravah.

Na ljubljanski rotovž se je že vse lilo zelo živahno gibanje, ki ga namreč povzroča klub S. L. S. Naši obč. svet-

niki so liberalcem takoj v prvih sejah jeli zelo odločno gledati na prste. Časov, ko so se liberalni doktorji kar lepo pomenili med seboj, ne bo več nazaj, za to bo že poskrbela naša stranka v ljublj. obč. svetu.

Posnemajte in ne odlašajte! Prav lepo število »Domoljubovih« naročnikov je v zadnjih par tednih storilo svojo dolžnost, na katero smo jih opozarjali v zadnjih številkah. Kdor torej ne mąra, da bi se mu ustavilo pošilja-

nje ravno sedaj, ko je list najbolj zanimiv, naj nemudoma porabi položnico in pošlje po njej znesek 3 K kot naročnino do konca leta 1912.

Kanonična vizitacija in birmovanje bo letos v dekanijah Litija, Radovljica, Ribnica, Leskovec in Idrija.

Red je tale: Kresnice 1. maja, Štanga 3., Janče 4., Prežganje 5., Javorje 7., Primskovo 8., Jesenice 12., Radovljica 16., Bled 19., Bohinjska Bela 20., Bohinjska Bistrica 21., Srednja vas 22.,

Koprivnik 23., Begunje 2. junija, Lesce 3., Lesce 4., Mošnje 5., Ovsiše 8., Kropana 9., Dobrava 10., Kamnagorica 11., Ljubno 12., Breznica 14., Koroška Bela 16., Sv. Križ 17., Dovje 18., Rateče 19., Kranjska gora 21., Gorje 23., Zasip 24., Ribno 25., Dobropolje 29., Velike Lašče 30., Škocjan 1. julija, Turjak 2., Rob 4., Velike Poljane 5., Sodražica 7., Struge 9., Ribnica 14., Grčarice 17., Dolenja vas 18., Gora 20., Loški potok 21., Draga 23., Sveti Gregor 25., Idrija 22. septembra, Vojsko 24., Godovič 26., Zavrtec 27., Gora 28., Spodnja Idrija 29., Ledine 1. oktobra, Ziri 17. novembra, Leskovec 6. oktobra, Raka 7., Catež 9., Velika Dolina 10., Cerklje 12., Sv. Križ 13., Sv. Duh 15., Bučka 17., Škocjan 20., St. Jernej 21., Kostanjevica 22., Boštanj 24., Studenec 26., Krško 27.

»Ljudski oder« priredi prihodnjo nedeljo, dne 25. februarja, znano dr. Krekovo igro »Tri sestre«, ki so jo z lepim uspehom igrali že na raznih podeželnih odrih. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Več povedo lepaki.

Dekan Bohinc umrl. V soboto, dne 17. februarja, zjutraj je umrl v Braslovčah stolni mestni župnik v pokopju Jakob Bohinc v starosti 82 let. Pogreb se je vršil v ponedeljek zjutraj ob 10. uri.

Poroka. Andrej Oset, posestnik Tolsovrške slatine, se je poročil dne 12. februarja z gđ. Marijo Urbanc.

Usodepoln udarec. V nedeljo, dne 12. februarja, popoldne je umrl v bolnici v Kandiji Tratnikov sin Franc iz Šempetra pri Novem mestu, ker ga je prejšnji večer 18 letni Alojzij Bevc iz Kija tako nesrečno s polenom udaril po glavi, da se je takoj zgrudil nezavesten. Bevc se je takoj javil sodišču, poprej pa še prosil odpuščanja svoje in stariše umrlega fanta, opetovano zatrjujoč, da je mislil samo kaznovati Tratnikovega, ki je neki večkrat nagaal mlajšim fantom in jih podil spat. Oba fanta sta si bila sicer prijatelja.

Strašna nesreča. Dne 12. t. m. je v nekem sporu vrgel čevljarski mojster France Kašica velike škarje proti 14letnemu vajencu Jagodiču. Škarje so prodrle fantu suknič, srajco, kožo in mu ranile pljuča. Na pol mrtvega so pripeljali v bolnico usmiljenih bratov v Kardijo. Teško, da bi okreval. Nesmiljenega mojstra so zaprli.

Vozova trčila. Blizu Kapele sta trčila vozova posestnikov Andreja Koruna in Luke Štobarja. Štobarjev konj je dobil take poškodbe, da je takoj poginil. Štobar ima 1000 K škode.

Strašna nesreča pri streljanju. V Brusnicah so v nedeljo zvečer, dne 11. t. m., streljali na čast nekemu ženinu. Možnar se je razpočil in pri tem je tri mladeniče strašno razmesarilo v obraz in sicer 17letnega Jožefa Babiča, 24letnega Jožefa Nosana in 21letnega Janeza Saška. Enemu je odtrgalo nos, drugemu raztrgalo ustnice, vsem trem udarilo v oči, da bodo najbrže za ved-

no slepi, odtrgalo jim kožo po obrazu, enemu je celo les, s katerim je bil nabit topič, prodril oko in ostal v možganih. Bil je strašen prizor. Ob 11. uri zvečer so jih pripeljali v bolnico usmiljenih bratov.

Nesreča na gorenski železnici. V noči od 16. na 17. februarja je sprevodnik Frank Franc pripenjal v Podnartu železniške vozove in prišel med odbijače, ki so ga prijeli in strahovito poškodovali. Naložili so ga na vlak, v katerem je pa že med vožnjo do Kranja umrl. Nesrečna žrtev poklica zapušča vdovo in devet nepreskrbljenih otrok. Pokopali so ga v nedeljo, 18. t. m. na kranjskem pokopališču.

13letna učenka utonila. Dne 7. t. m. se je vračala iz gozda proti domu, ko je nesla očetu kosilo, 13letna učenka Jožefa Kotnik iz Vrhpolja pri Kamniku. Na opolzli brvi čez potok Nevljica jej je noga zdrknila in deklica je padla v deroči potok. Vse i.kanje je bilo zaman. Za ponesrečeno žaluje poleg starišev tudi neveljska šola, katere najpridnejša učenka je bila rajna Jožefa. Naj počiva v miru, dobra dušica!

Poročil se je dne 7. februarja v Šmihelu pri Pliberku član in tajnik Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva Anton Vauti z društveno članico Marijo Čarf iz znane rodbine v Gonovecah. Poročil ju je ženinov brat semeniški duhovnik č. g. Alojzij Vauti. Nevesta je bila pred letom družica temu gospodu kot novomašniku.

Pokopali so v Libeličah na Koroškem minuli teden odločnega moža naše stranke posestnika Jan. Šlebnika. V slovo mu je ob odprtem grobu govoril domači g. župnik. — V Potočah iste župnije je umrl 8. februarja 35letni posestnik in podružnični cerkvenik Jan. Stravnik.

Ogenj. V Domačni vasi na Koroškem, je bil v soboto, dne 10. svečana, zjutraj ob pol sedmi uri izbruhnil ogenj pri Lesjaku na skednju. Družina je bila ravno pri kosilu. Živino so rešili. Skedenj je zgorel in vse, kar je bilo notri. Posestnik je zavarovan le za kakih 8000 K. — Dne 14. t. m. zvečer je pa gorelo poslopje viteza pl. Opoltzer, na Suhi pri Labodu, kateremu je zgorelo ogromno veliko krme in slame z vsemi gospodarskimi stroji. Brizgalnica ni nobena prihitela radi pomanjkanja vode v bližini zgorlega poslopja. Vsa rogata živina, 35 komadov in 5 konj je bilo rešenih.

V silobranu. Pred par dnevi je šel kočarski sin Franc Gobec z Dolenjevasi pri Brežicah v Starovas. Med potjo je prišel skupaj s posestniškim sinom Novakom iz Zverinjaka. Med obema je nastal prepir in kmalu nato pretep z nožmi. Ko si Gobec ni vedel drugače pomagati, je ustrelil iz revolverja na nasprotnika ter ga smrtno-nevarno ranil.

S fižolom se je zadušila. V Pekrah pri Mariboru je prebiral železničarjeva vdova Ivana Lešnik fižol, 18mesečni njen otrok je sedel pri materi in se

igral s fižolom. Pri tem je vtaknil eno zrno v usta, ki mu je zdrknilo v grlo in obtičalo v sapniku ter otroka zadušilo.

V Ameriki umrl Slovenci. V Jolietu je umrl Fran Doles, oženjen, star 35 let doma iz vasi Mahneti pri Cerknici. — V Minneapolis Min., je umrla soproga Ignacija Schnabl, ki je bila slovenska Korošica, stara 32 let. — V Clevelandu je umrl rojak Alojzij Muha, star 43 let, doma iz Studenca pri Postojni. — V Ely, Min., je umrl Slovenec Anton Oblak, star 30 let. — V Salidi, Colo., je umrla soproga pred enim letom umrlega Jakoba Pote, ki je zapustil 5 nedoraslih otrok.

Zadruga čevljarskih mojstrov v Trziču vljudno naznanja, da se prične delo za preizkušnjo dne 26. svečana, preizkušnja se bode vršila dne 3. sušca. Pojasnila se dobe pri g. Lovro Pogacarju, zadružnemu načelniku.

Pri nakupu
Kathreinerjeve

je paziti nato, da se dobi tudi pravi izvorni zavoj s sliko župnika Kneippa kot varovalno znamko in v imenem Kathreiner. Veliko je malovrednih posnemkov.

*Kathreinerjeva
pinesev oneč 10. Rič.*

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Ribno pri Bledu. Od 3. februarja skozi en teden se je pri nas obhajal sv. misijon. Tekom sedmih let je to drugi sv. misijon v Ribnem. Vodila sta ga dva čč. gg. lazarista iz Ljubljane, namreč preč. g. superijor Valentin Eržen in preč. g. Klančnik. Oba gospoda sta bila na svojem mestu, neumorna delavca na prižnici in v spovednici. Ljudje so v polnem številu prihajali vsak dan v cerkev, z zanimanjem poslušali božjo besedo ter pobožno prejeli sv. zakramente. Zato bodi srčna hvala izražena čč. gg. misijonarjema za vsa duhovna dela krščanskega usmiljenja. Naj bota uverjena, da so jima župljani iz srca hvaležni. Tem potom tudi srčna hvala preč. g. kanoniku in dekanu iz Radovljice in vsem čč. gg. sosedom za pomoč med svetim misijonom. Bog povrni vsem v obilni meri!

g Selca. Slabi časi so za naše liberalce. Zadnji čas se zopet po tihem jeze, da pri požarni brambli v Selcih nimajo nobene besede. Na Svečnico niso mogli na občnem zboru spraviti nobene svojih odbornikov v odbor; so pa odstopili od društva. Sedaj bodo naši starejši fantje in mlajši možje dobili večje veselje. Veselica v Domu jim zopet ni všeč; blagajnik pa pravi, da še nobena "veselica do sedaj ni toliko prinesla. Počasi se bodo tudi najbolj zagrizeni liberalci privadili misli, da so popolnoma brez pomena v naši dolini. Na pomoč!

g Vič. Žrtev nesrečnega alkohola postal je zadnji soboto večer stolar Peregrin Bogataj. Vračal se je precej omamljen po pijači domov v spremstvu svojega nečaka. Ko prideta preko mosta proti Traunovemu mlinu, zavije nesrečni Peregrin preveč proti bregu Gradašice, zgubi ravnotežje ter se zvali v vodo. Deček hiti po pomoč, a medtem je Bogataj že zdihnil. Truplo se je zamotalo ob mostov steber, od koder so ga z veliko težavo spravili v mrtvašnico na Vič.

g Tržiške novice. V katoliško cerkev je bil sprejet 17. t. m. protestant Ivan Klingler iz Bavarskega. Novi katoličan je došel iz Augsburga in je čevljarški pomočnik v Tržiču. — Za okrogelnega zdravnika za tržiški sodni okraj je imenoval deželni odbor gospoda dr. Avgusta Meyer, dosedaj zdravnika v Cerkljah na Gorenjskem. — Občni zbor tržiške skupine Jugoslovanske Strokovne Zveze bo prihodnjo nedeljo ob štirih popoldne. Ta dan se bodo zopet sprejemali novi člani. — Za Vincencijevo družbo, ki podpira reveže naše župnije, se je lansko leto nabrala velika svota 1840 K 55 h. Izdalo se je tedenske podpore za bolnike, revežem za praznike 1149 K. Te številke jasno pričajo, koliko dobrega se stori potom te mirno in tiho delujoče družbe za naše

siromake. Naj bo družba Vincencijeva vsem imovitejšim toplo priporočena.

g Moravče. Prejeli smo sledeči popravek: Ni res, da so prišli v liberalni posojilnici (Posojilnici in hranilnici v Moravčah) šele po dolgih letih na sled zavarovalnici, res je, da se je izplačana zavarovalnina izkazovala v vsakem letnem računu pod postavko »prehodni zneski«. — Ni res, da vsega manjka, res je, da so računi »Posojilnice in hranilnice v Moravčah« vsako leto natančni in da vse »štima«. — »Posojilnica in hranilnica v Moravčah«, reg. zadr. z neom. zav.

g Iz Hraš pri Smledniku. Pri nas je šnopsarija, ki ne pozna nobene policijske ure; toči se kar naprej. Opozarjamo c. kr. orožništvo v Valburgi, da nekoliko posveti v to luknjo. Ako ta rahel opomin ne bo pomagal, naj bo prizadeta oseba pripravljena na druge korake.

g Na Črnučah je bila 14. t. m. volitev občinskega starešinstva. Za župana je izvoljen soglasno g. Ivan Čibašek, za svetovalce: Franc Jerko, Fr. Pečar, Matej Kurent in Aleš Snoj. Vsi vrli možje S. L. S. Bog jih živi! Izobraževalno društvo je priredilo novemu županu, svojemu podpredsedniku, pristrčno podoknico. Občinski odborniki so pri večerji darovali za »Ljudski sklad« 20 K, kuharica pa je odstopila svojo nagrado 8 K 50 h »Društvenemu domu«. Posnemanja vredno! Cerkveni pevski zbor je zabaval družbo z izbranimi pesmami. — Lucija Sever je povodom svoje poroke darovala za »Doin« 20 K. Bila srečna v novem stanu! — Odkar je ponehal volivni boj, se je začelo v društvu novo življenje. Igra »Repoštev« se je dobro obnesla. Prihodnjo nedeljo, 25. t. m., bo občni zbor. Ustanovi se tudi ženski odsek. Govoril bo naš znanec g. Terseglav iz Ljubljane. Pridite vsi, moški in ženske, pristopite k društvu, ki vam bo nudilo obilo poduka in poštene zabave. — Skupnih naročnikov na »Domoljuba« je pri nas 86 (nekaj še posebej), na »Bogoljuba« 84. Lepo število za malo faro kaže, da smo Črnučani v taboru S. L. S.

g Z Bleda. Društvo za promet tujcev na Bledu, ki je vodijo naši ljubeznjivi liberalci, se je zdaj na ljubo svoji blagajničarki gospej Valtriny postavilo na stališče, ki ga obsojajo vsi, katerim je mar napredek Bleda. Naša pošta namreč je v takih škandaloznih prostorih, da se tujci zgražajo. Gnječa med ljudmi, gnječa v pisarni, gnječa med pismonoši, kupi zavojev, da jih ni moč dobiti in ustreči strankam, poštni vozovi na najbolj obiskani cesti, ovirane prometa s skladanjem in nakladanjem zavojev, v pošti pa prst debelo prahu, zraven za neprijeten zaduhel duh — to je slika naše pošte v poletnem času. In za to pošto so nabirali blejski liberalci podpise, za te prostore se poganja prometno društvo nasproti novim prostorom, o katerih je sam komisar od direkcije rekel, da jih ni za pošto boljših na Bledu v vsakem ozi-

ru. Seveda, gospa Valtriny se nerada loči od pošte, zato je — kakor pripovedujejo — rekla, da da raje zastoj, kakor da bi pustila pošto iz svoje hiše. Pa kljub temu ne bo nič, gospa Valtriny! Prometno društvo pa, ki dela tako zoper Bled, ni vredno, da ga podpiramo. Zato je tudi deželna zveza za promet tujcev vrgla vse njegove prošnje v koš. Dokler bodo ljudje à la Repe e tutti quanti imeli opraviti pri tem društvu, je za Bled najboljše, da delamo proti temu društvu. To za danes, obširnejše pa še izpregovorimo o škodljivem delovanju liberalnih mogotcev na Bledu na drugem mestu, kjer bodo bolj čutili.

g Iz Križev pri Tržiču. Prejeli smo sledeči popravek: Ni res, da so me poslali »tržiški liberalci v križko faro pobirati glasovnice za trgovsko in obrtno zbornico«, res pa je, da me ni nihče nikamor poslal in da iste dni sploh izven Tržiča bil nisem. Ni res, da bi se mi ne posrečilo dobiti dosti zaslepljenec, res je pa, da nisem dobil nobene glasovnice, ker nobene iskal nisem. Dal mi jo je samo en volilni upravičenec, pa še to prostovoljno. — V Tržiču, 19. svečana 1912. — Karol Globočnik, zastopnik Göss pivovarne.

g Iz Velesovega. Dopis v zadnji številki »Domoljub«-ovi je provzročil v poštinem uradu v Cerkljah precejšnjo razburjenje. Umevno. Storili smo vse potrebne korake, da se stvari pride prav do dna. Ako slone naša domovanja na napačni podlagi, jih precej v prihodnji številki v vsem obsegu prekličemo. Pa tudi nasprotno. Krivice ne maramo delati nikomur; pa v takih zadevah tudi trpeti od nikogar.

Dolenjske novice

d Iz Št. Jerneja. Na svetega Valentina dan, v sredo 14. svečana t. l., je ob šesti uri zvečer v Gospodu zaspala žena deželnega dacarja tukaj, Neža Kalan. Pogreb je bil v petek popoldne ob 4. uri z mnogim spremstvom na pokopališče. Rajna je bila rojena v Gornji Dobravi, fara Trata nad Škofjo Loko, dne 21. januarja 1869. — Bila je vrla krščanska žena, zapustila je žalujočega soproga in šest nedoraslih otrok. Naj počiva v miru!

d Stari Kot. Podpore 50 K je dobil za popravo hleva I. Janež od visokega deželnega odbora. Omenjamo to, ker se je tudi v našem kraju začelo gibanje glede povzdige živinoreje, odkar se je ustanovila živinorejska zadruga. Baš na priporočilo zadruge je deželni odbor odmeril tozadevno podporo posestniku, ki se je prvi oprijel navodil napredne živinoreje. Naj bi ga posnemali še drugi v našem in sosednjem Novem Kotu, saj ravno naš kraj ima po izreku strokvnjaka kaj lepe pogoje glede pašnikov in drugih razmer za povzdigo živinoreje v našem kraju. Zeleti je, da

se naši ljudje še bolj oprimejo naše ži-vinorejske zadruge, saj ona je v prvi vrsti poklicana to delo vršiti. Treba je seveda podore, da bo mogoče začeto nadaljevati.

d Iz Prečine. »Slovenski Dom« je zopet prinesel kopico laži in psovkar v treh dopisih. Eden obdelava gospoda župnika, drugi županstvo, tretji pa gospoda kaplana in bivšega cerkvenika g. Planinška iz Dol. Kamenc. Dotični dopisniki — zbrani gotovo v »bezgavškem grabnu« se pa le znajo vse-govno zlagati; čeprav zna tisti bolje kršč. nauk, kakor g. kaplan, ker pravi da so Planinšku podgane žvenkelj odstrigle. Res pa je, da je velikemu zvonu odle-tel žvenkelj, ker se je utrgal. Drugič so pa bila okna v mežnariji Planinškova last in je naredil ž njimi, kar je hotel. Bruna podrte mežnarije so pa kupili vaščani okoli cerkve. Torej bodite tiho, da se še bolj ne blamirate.

d V Metliki se je vršil v nedeljo, dne 11. t. m., zjutraj v dvorani kmetijskega društva sijajen shod Kmečke zveze za Belo Krajino. Navzočih je bilo nad 400 mož, med njimi sedem županov. Shod je vodil načelnik Kmečke zveze g. Mihelčič. Državni posl. Jarc je poročal o delovanju državnega zbora in povdarjal, da se je dosegla belokranjska železnica preko naših liberalcev in celo proti njih volji. Prof. Dermastia je govoril o povzdigi kmetijstva in zlasti o organizaciji vinske trgovine. Dr. Krek pa je povzel napredek našega kmeta in dežele, odkar ima S. L. S. moč v rokah. Na shodu so govorili še gg.: metliški župan Jutraž, Malešič, Weiss, Petrič, Dostal, Nemanič, župan Bajuk in Cesar. Shod je zaključil poslanec Matjašič. — V ponedeljek je pa vodil državni poslanec Jarc poudčen kmečko-političen tečaj. Predmet mu je bil zgodovina kmečkega stanu in kmečkega gospodarstva od leta 1848, današnje delo za povzdigo kmeta in razmerje političnih strank do agrarnega vprašanja. Z veliko vnmemo se je udeleževalo tečaja okrog 80 mož in fantov, ki so tudi samostojno posegali v debato.

d V Črnomlju je prišlo na shod Kmečke zveze za Belo Krajino v nede-ljo, dne 11. t. m., do 500 mož iz vseh občin črnomaljske okolice, večinoma s svojimi župani. Shod je vodil deželni poslanec Matjašič. Državni poslanec Jarc je poročal o delu S. L. S. na Du-naju, profesor Dermastia je govoril o gospodarski povzdigi Bele Krajine, dr. Krek pa je v globoko zasnovanem govoru pribil omejenost naših liberalcev, posebno z ozirom na zunanjepolitične razmere in orisal napredek naše misli doma in na našem jugu. Gospod sodnik Fajfar je opozoril na važnost novega notarskega reda, ker je sedaj prilika prenesti sklepanje manjših pogodb pred sodišča. Z živio-klici na cesarja je poslanec Matjašič zaključil shod, je kakršnega Črnomelj še ni videl. — V ponedeljek je vodil dr. Krek kmečko-političen tečaj, na katerem je obdelal

v razgovoru z nad 100 navzočimi polo-žaj kmečkega stanu in pokazal kriva pota naše trgovske in agrarne politike.

d Boštanj. Zakaj so pri naših občinskih volitvah zmagali liberalci? 1. Nad 50 našim pristašem niso dostavili izkaznic in glasovnic. Volivcem s po-oblastili, ki so jih dali S. L. S., jih splošno niso vročili, ampak so raje sami volili ž njimi. Mnogim našim pristašem so izkaznice in glasovnice pošiljali tudi po pošti kot tiskovine, da so se izgubile. 2. Mnogo omahljivcev so pa na dan volitev vlovili na šnops. V tem je liberalna zmaga, ki se je pa sedaj še nič kaj ne upajo veseliti. In potem se ti ljudje še upajo govoriti o naprednosti in miroljubnosti! Poskrijte se raje, če imate še kaj sramu! — »Ne uklonite svojega tilnika pred klerikalizmom«, je nagovarjal Drmelov Lojze svoje liberalčke pred volitvami. Uklonili so ga pa pred Boštanjci. »Nobene-ga Boštanjca ne bomo volili, najmanj pa Drmela«, so se ustili nekateri bolj predrzni liberalci. Da so Boštanjci tem širokoustnežem zamašili usta, so jih potisnili v odbor. »Če vas za odbornike postavimo, boste ja tiho!« In bili so tiho in volili 8, reci osem, Boštanjcev v odbor, pet odbornikov in tri namest-nike. Ker pa Drmela liberalci po hri-bih le niso marali, so ga postavili v podobčino Boštanj in hribskim liberalcem nič pokazali, kaj volijo za Boštanj. Saj njihove ovčice so že toliko napredne in nevedne, da niso vedele, koliko odbornikov jim je voliti. Kdo bi že vse to vedel! Saj še njihovi napredni odborniki ne znajo vsi brati in pisati. Če so torej svojim ovčicam poka-zali 17 kandidatov, se je to zdelo tem več ko preveč. Da jih je treba 18, in da je osemnajsti ravno Drmel, to jim ne sme biti nič mar. Tako je bil Drmel izvoljen brez vednosti hribskih liberalcev. — To je pa vendar že preveč. Tem nesramnežem ni zadosti, da hočejo naše pristaše slepariti, ampak varajo tu-di svoje. Sedaj pa s strahom pričaku-jejo, kakšen bo konec vseh teh slepa-rij. In prav imajo!

d Škocijan pri Dobravi. Prejeli smo sledeči popravek: Ni res, da so se pri zadnji občinski seji spravili na »Domoljuba«, res pa je, da pri nobeni občinski seji ni nihče niti omenil »Do-moljuba«, zato tudi ni res, da bi ga P. Durjava držal v rokah in mahal okrog sebe. — Ni res, da so naši liberalni občinski gospodarji za 1579 K novih dav-kov naložili, res pa je, da so zvišali ob-činsko naklado le za 1%, to je 110 K. — Ni res, da se je pri zadnji občinski seji posrečilo Benedičiču zamešati Petrove kozle, res pa je, da se Benedičiču to ni moglo posrečiti, ker Durjava ni uga-njal nikakih kozlov. — Ni res, da je sam (Benedičič) še bolj, ne samo neum-ne, ampak zlobne trdil o uničenih usta-novnih listinah, res pa je, da tega ni mogel, ker o kakih uničenih ustanov-nih listinah pri seji sploh ni bilo go-vora. — Občinski urad Škocijan na Do-lenjskem, 11. svečana 1912. — Župan: Činkole.

d Hinje. Zadnjič je izrazil naš po-ročevalec željo, da bi našemu društvu zasijal nov preporod. Hitro se je izpolnila želja; kajti dne 18. februarja je priredilo društvo s skoro popolnoma novimi močmi igro: »Praviča se je izkazala«. Igralci-začetniki so vsi jako dobro rešili svoje vloge.

d Mlekarna v št. Lovrencu sporoča udom, da bo tudi letos preskrbela pes-no seme. Ker bo letos to seme izvan-redno drago, bo po raznih prodajalnah gotovo veliko malovrednega blaga. Mlekarna bo naročila seme pri eni naj-boljših avstrijskih tvrdk in ga odda-jala pod nakupno ceno. Že dve leti se je to seme prav dobro sponeslo, pesa je bila povsod lepa. Prav vsak je bil zado-voljen, kdor ga je naročil. Kdor hoče seme dobiti, se mora v mlekarni ogle-siti do konca februarja. Na poznejša naročila se ne bo nič oziralo. Mlekarna bo preskrbela tudi razna travna in de-teljna semena. Naj ta tudi precej naro-čijo. Superfosfat (14%) bomo oddajali letos po izredno nizki ceni 6 K 50 h za 100 kg na postaji Velika Loka. Kdor ga bo rabil, mora precej naročiti. Rabi se z velikim uspehom za travnike, de-telje, krompir, peso in fižol. Množina fosforne kisline je garantirana. Če bo-do ljudje hoteli večodstotni superfos-fat, kar bi bilo zaradi cenejše vožnje zelo umestno, se plača za vsak odstotek 50 h več.

d št. Janž. Letošnji predpust je bi-lo pri nas precejšnje število novoporo-čencev; med drugimi tudi dva brata Orla, in sicer podpredsednik in blagaj-nik. K poročni sveti maši brata blagaj-nika Ermana iz Gaja in njega neveste so spremili drugi bratje Orli v krojih in oboja Marijina družba v procesiji z zastavo iz društvene sobe v cerkev. Ker je bil zgoraj imenovani devet let mar-ljiv predsednik Marijine družbe, mu želimo tudi v novem stanu sreče in blagoslova od Marije!

d št. Rupert. Na znanje se da vse-mu svetu delo šentrupertskih liberalcev pri občinskih volitvah. Kar ni storil nikjer na svetu noben liberalci, to so storili naši ljubi liberalci. Pa kaj ta-kega? Občinski sluga in njegovi meše-tarji nosijo volivcem in volivkam že v liberalnimi kandidati natisnjene glas-ovnice. Zato menda, ker občinskega slugo plačuje vsa občina, klerikalci in liberalci. Paragrafov pa tudi ne znajo. Pravijo, da je to prav! Bomo videli, če tudi oblastva podpirajo ta novi volivni manever in tako razumejo volivno svobodo. Tudi pusti občinski sluga kar ka-kemu liberalnemu agitatorju glasovni-ce in izkaznice, da jih potem ta nosi okrog in terorizira ljudi. Da se voliv-kam glasovnice in izkaznice niti ne do-stavljajo ne, o tem niti ne govorimo ne. Strašno jih mora nekaj boleti, da s tako silo delajo celo proti postavi. O tem bode govorilo tudi državno pravd-nišstvo! Liberalci se tolažijo, češ, saj je tudi gospod kaplan dal 20 K neki žen-ski. Da, dal jih je, a že pred časom iz usmiljenja do tolike revščine in z iz-

recnim povdarkom pred pričami, da se tu ne gre za volitve. Le obrišite si nosove! Grd in lažnjiv je liberalizem, a tako grd in lažnjiv in obrekljiv pa nikjer, kakor v Št. Rupertu. Ljudstvo je zato strašno razburjeno. To se godi pod županstvom Zupančičevim!

d Št. Rupert. Za občinskega slugo so se udinjali sledeči: Jurglič iz Prelesja, Pekolj iz Rakovnika, Gregorčič Alojzij iz Rakovnika, Majcen Hanzi iz Št. Janža, Komar iz Jesenic, Kralj iz Svinskega; za mešetarje pa hodijo s Čehom gospod Vidmar, Kolenc iz Škrljevega, Majcen iz Češnjevca. Vsi ti bi radi postali občinski slugi, imajo še premalo denarja! Za Čeha nam bo vse eno žal, če ga ti možje izpodrinejo. Sicer pa jih je vsak že sedaj dosti slišal od naših vrlih žen in deklet, da od teh najbrže ne bo noben upal postati občinski birič! Eno pa je dobro — svet ne bo pozabil šentrupertskih liberalcev in njih imen. Ne smemo pozabiti na te-le laži: »Če zmagajo pristaši Slov. Ljudske Stranke, bodo napravili v občini davek na vino v kletih.« Prismođe lažnjive! Še v državnem zboru ga ne morejo, pa ga bode Št. Rupert! Tako lagati more samo pristni lažnjivec — liberalci! — Volivci in volivke! V boj za staro pravdo in za lep Št. Rupert, ki so ga liberalci umazali pred celim svetom!

Notranjske novice

n Postojna. Občinski odbor postojnski je bil potrjen in za župana je bil izvoljen prejšnji napredni župan g. Pikel. Zakaj je bil rekurz zavrnjen, jako dobro ve gospod Pepe. Hitro obleče frak in si zasuče brke. Po vsestranskem prevdanku potrkna na vrata, pokloni se drugič, tretjič in župan je bil zagotovljen. Na česti sreča gospod Pepe strica. Stric: »No Pepe, kaj si pa tako rudeč, ali nisi nič opravil?« Pepe: »Imenitno, pa tiho bodi!« Stric: »Pa bo mogoče vse prikriti, kar smo pri volitvah uganjali, da se je še meni preveč zdelo? Kmetje so zelo hudi, drugič nam ne bodo šli več na lim.« Pepe: »Pojdi, pojdi, do drugič bodo že vse pozabili, sedaj smo pa morali napeti vse sile, da smo jih dobili. To je dobro, da ne bodo kmalu volitve. Kaj misliš, da bom vedno sam plačeval za golaš in pijačo?« »Bog te živi, Pepe!«, je zaklical stric, popravil nanosnik in zavil namesto v bolniško pisarno, ki ga cele tedne pogreša, v kavarno h Kroni. Gospod župan je torej zopet g. Pikel, ki je razposlal tik pred volitvami med volilce izjavo, da S. L. S. izrablja njegovo ime. Pristaši S. L. S. si bodo dobro to zapomnili. Kako pravično je liberalno županstvo razdelilo koruzo, pa prihodnjč.

n Iz Idrije. Kako drzno in vstrajno znajo naši liberalci lagati, pokazala je seja deželnega zbora pretečeni torek.

Komu ni še v spominu zloglasna »Kobalova klet«? Iz Vipave sem došli krčmar Kobal bi si bil rad prizidal klet in verando za svoje goste. Temu sta ugovarjali sosedi, češ, da jima bode škoda pri kaki povodnji in tako so bili eni za in drugi proti. Deželni odbor je ukazal, dokler se stvar ne reši, se ne sme nič zidati. A Kobal se za to ne zmeni, on postavi iz cementa klet, ko se je še vedno pripravilo ali ima, ali nima pravice. Ker postava tirja, da se take stavbe morajo — ne morejo — podreti, se to tudi izvrši. A sedaj se je šele prava gonja začela. Po časopisih se je po svoje vse obračalo, in glavno krivdo zvrčalo na deželni odbor in nekatere pristaše S. L. S. v Idriji. Znano je, da so nekteri celo premotili naš godbeni klub, ki je šel delat podoknico dotičnim. Glavarstvo je vendar imelo toliko korajže, pa je šuntarje kakor tudi godce kaznovalo z denarno globo. A zadeva še ni bila končana, celo naš poslanec se v zbornici s tem peča in hoče naj se odškoduje posestnik radi podrte kleti. A kaj dobi za odgovor on in somišljeniki? Kobal sam v pismu na deželni odbor pripozna, da je župan oziroma njegov tajnik — toraj oba pristna liberalca — vsega kriv. Županstvo je napak poročalo deželnemu odboru v času, ko še Kobala v Idriji ni bilo. No to je bil udarec, to je označilo podlo počenjanje toliko časa. Vedo, da so sami krivi, nalašč provzročijo upor proti postavni oblasti, potem pa v svojih listih zvrčajo krivdo na druge, šuntajo k uporu društvo, puste celo v deželni zbornici o tem govoriti proti nedolžnim osebam. Ali jih bode sedaj kaj sram, ko se je njih podlo obnašanje javno obsodilo? Najbrž, da ne. Skušnja namrač uči, da nekteri ljudje najraje onemu verjamejo, ki najbolj vpije in ne vprašajo, ne preiskujejo, je li res ali ne.

n Borovnica. Dve smrtni nesreči. — V torek 13. februarja je bil pri nas nesrečen dan. Pri železniški čuvajnici št. 664 nad Bregom je povozil vlak osemletnega dečka Janeza Koren, sina železniškega čuvaja. V smeri proti Borovnici je vozil tovorni vlak. Deček je čakal onkraj proge, da vlak odide. Tikoma za zadnjim vozom je stekel čez progo. V tem hipu privozi po sosednjem tiru drug tovorni vlak od Borovnice proti Ljubljani; stroj zagrabí nesrečnega dečka ter mu glavo in levo roko popolnoma odreže od trupla. Bil je v trenutku mrtev. Na nasprotni strani proge pred čuvajnico je stala mati, ki je mahala in klicala dečku, naj počaka. Ta pa ni videl nasprotnega vlaka in najbrž vsled ropota tudi ni slišal svarila, zato je stekel v smrt. Obžalovati je treba, da se vlak ni ustavil, ko se je zgodila nesreča. Vsi vozovi so šli čez ubogo žrtev. To se je zgodilo malo pred četrto uro popoldne. — Komaj so pripeljali ponesrečenca v mrtvašnico, je izdihnilo v Borovnici drugo mlado življenje. Nek voznik je peljal klade skozi Borovnico. Sredi vasi, kjer je cesta napeta, se je igralo več otrok. Ko je

voznik zaviral, je prihitela mala, dva leti stara Mimica, hčerka zidarja Franceta Žerjav, izza vogla na cesto — ravno pod konje. Sprednje kolo jo je pritislilo ter ji pretrgalo jetra, da je čez pol ure umrla vsled notranje izkrvavitve. — Tretji obžalovanja vredni dogodek tega žalostnega torka je bil pa takoimenovani Žirovnikov bal, ki se je vršil zvečer v Apnenici. Gospod nadučitelj, h kateremu je hodil v šolo ponesrečeni deček, je sam prosil okoli za gramofonske plošče, da so mogli zvečer plesati, seveda brez županovega dovoljenja. Kako je bilo na plesu, ne moremo govoriti. Zoper »kmečko ohcet« mora kmečko ljudstvo odločno ugovarjati. To so bili sadovi liberalne olike, ne pa kmečka ohcet, ki se obhaja neprimerno bolj dostojno. Nekaj povabljenih gosa, ki niso vedele, med kakšne ljudi so prišle, je kmalu z ogorčenjem zapustilo to družbo. Toda pustimo liberalce, naj se zabavajo, kakor je njihovi naturi primerno. Fina stvar je pa, ki nas boli in je ne s.nemo zamolčati. Te za mladino res »primerne« prizore je opazovalo par šolskih otrok, ki so videli, kako sladko se je gospod nadučitelj vsemu temu smehljaj. In sedaj naj še kdo vprašuje, kje je vzrok, da je mladina tako podivjana. Sicer bi se dalo glede vzgojevalnih zmognosti gospoda Žirovnika še marsikaj povedati, pa naj za danes to zadostuje. — Priznati vam moramo, gospod nadučitelj, da ste se stvari lotili od pravega konca: če hočete naše ljudi prenearediti v liberalce, jih morate obdelavati po tem receptu; med poštenim ljudstvom liberalizem nima tal!

n Žiri. Slednjič je vlada vendar enkrat rešila ugovor liberalcev zoper naše zadnje občinske volitve. Volitve, pri katerih je S. L. S. tako sijajno zmagala, so potrjene, le volitve za podobčino Žirovski vrh so razveljavljene. Za to podobčino so razpisane nove občinske volitve 2. marca, od 8. do 12. ure na kraju, kjer so bile zadnje volitve. Pristaši S. L. S. vedo, kaj jim je storiti ta dan. Naši možje vedo, kaj zahteva moški ponos in moška značajnost: odločno zopet iti v boj za pošteno stranko, in ko bi nas klicala ta dolžnost zopet in zopet, ne odnehati, dokler ne zmagamo! Prijatelji, pristaši S. L. S.! Liberalna stranka, združena s protiversko socialno demokracijo, je pri zadnjih volitvah z brezprimerno nesramnostjo in surovostjo žalila, blatila vse, kar nam mora biti sveto. Zasmehovali so najeti, vpijanjeni fantalini, nevolivci, naše zavedne volivce, rogali se iz svetih reči, ustavljali in s surovostjo napadali naše duhovnike. Liberalci so krivi, da so se volitve toliko časa zavlačevale in s svojo površnostjo, ker so na dve glasovnici za podobčino Žirovski vrh pritislili napačni imeni, zakrivili, da ste prisiljeni, Žirovskarji, ravno vsled teh, od liberalcev pokvarjenih glasovnic znova voliti. Bodete li oddali svoje glasovnice liberalni stranki, ki vas samo takrat pozna, kadar vas rabi, in ne veliko raje S.

L. S., ki hoče zastopati pravično ljudsko korist? Bodete li imeli korist od majhne liberalne stranke, ki je brez moči v občini, v deželnem zboru, ali pa od S. L. S., ki ima večino v vseh zastopih in ki jo hoče izrabiti samo ljudstvu v korist in ne ti ali oni osebi, sorodniku, kot so delali liberalci? Zadnjih liberalnih agitacijskih laži ne bomo pobijali: pobile so se same in tiste, ki so jih okrog trosili. Volitve so pokazale, da ima laž kratke noge in stranka, ki se na laž naslanja, kratak obstanek. Taka stranka je zaslužila svoj pogin. Taka je vse eno, ali kandidira na liberalni strani prejšnji župan ali kak omahljivec, ki ne upa z barvo na dan; mi smo nasprotniki lažnjivega liberalizma, ki kvari vero, pravost in lepo vedenje našega ljudstva. Zato ne bomo nikdar glasovali za tiste, ki se potegujejo za liberalizem, in če bi morali priti še stokrat volit! Večina v občinskem odboru je v Slovenski Ljudski Stranki; Zirovskarji, pokažite 2. marca, da hočete biti v večini in ne v liberalni manjšini!

n Podkraj. Dne 31. januarja t. l. je tukaj umrl Martin Božič v starosti 85 let, c. kr. cestar v pok. Kot vojak je služil še cesarja Ferdinanda dve leti. Z Radeckijem se je udeležil vojske v Italiji in vsak ga je rad poslušal, če je govoril o »plementezarjih«. Kot cestar je služil celih 42 let ter je bil zelo priljubljen pri ljudeh. Bil je do zadnjega vedno zdrav, a ta nestanovitna zima ga je pobrala. N. v m. p.!

n Podgora. Dne 15. januarja sta umrla Janez Strle in Jožefa Bovec v eni noči, oba v starosti 22 let. Janez je bil član mladeniške Marijine družbe. N. v m. p. — **Poročilo.** V ponedeljek sta se poročila Jakob Mlakar, posestnik iz Kozarišč, in Terezija Antončič z Vrha. Kličemo jima iz srca: Na mnoga leta!

n Iz Knežaka. Občinske volitve so končane v našo popolno zadovoljnost. Odkrito rečemo, da tolikega boja in toliko predrznih laži od strani liberalcev nismo pričakovali. Oba voditelja takozvane »napredne kmetske stranke« Cucek in Česnik sta storila pač, karkoli je bilo mogoče sploh storiti. Res občudovati moramo liberalce, da so toliko za volitev žrtvovali. Samo na Baču so že pred volitvami 600 kron zapili, kar dva kotla klobas so pojedli na račun zmage. Pri Cucku so zapeljani kmetje vpili: Naša zmaga — cele večere — nič ni pomagalo. Liberalci so bili popolnoma prepričani, da zmagajo. Udeležba je bila res ogromna. Volivcev je prišlo volit do 90 odstotkov. V prvem razredu imajo naši 15 glasov, v drugem 78, v tretjem 76 glasov večine. Ko je Cucek pri komisiji slišal, da je naše število glasov nad številom liberalcev, tedaj je žalostno povsili svojo sivo gla-

vo in dejal: Zdaj smo pa mi opravili — in šel. Učitelj Pirc je že dva dni prej hodil okoli v rožicah, ker je bil prepričan, da bo — bodoči tajnik, Skravanka na Baču je delala za svojega moža na vse kriplje, za sedaj je prišel še notri, ker so ljudje odvisni od njega. Naj bo notri, da bo vsaj za — sorto! Cucek je bil čisto prepričan, da zasede županski sedež. No, pa za enkrat bo »ta stari fant« moral dati županski stol v štant! Nad vse dobro so se pa naši možje držali. Ko se je izvedelo za izid, je zavladalo splošno navdušenje. Pomisliti je treba, da je bil včasih Knežak zelo liberalno gnezdo. In vse to je bilo Česnikovo delo. Po zmagi so še otroci veselo vriskali in Česnik je zagrabil v sveti liberalni jezi enega, pa je bil slučajno otrok — liberalca! — Za enkrat smo s to napredno kmetsko stranko pomedli. Ljudem je treba pouka, da ne bodo držali s to trapasto liberalno stranko, treba jim je značajnosti, da se ne bodo prodali za kozarec vina. Skrajni čas je pa že, da pri nas dobimo drugo učiteljstvo. Kajti odkrito povemo, da je škoda vsakega dobrega učitelja, ki pride v naš kraj, ker se popolnoma navzame Česnikovega duha. Našim neustrašenim volilcem — slava!

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Ihan. Kat. slov. izobraževalno društvo vabi k letnemu občnemu zboru v nedeljo 25. t. m. popoldne po božji službi v društveno sobo. Vabljeni ste vsi brez razločka, zlasti je želeti, da bi se člani udeležili polnoštevilno in s tem pokazali, da se hočete zanaprej bolj zanimati za društveno življenje kakor dosedaj.

Postojna. Občni zbor Slov. kat. izobraž. društva v Postojni se vrši to nedeljo, dne 25. februarja ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih. Na dnevnem redu je: Poročilo predsednika, volitev odbora, poročilo tajnika in slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Izobraževalno društvo v Retečah pri Školji Lok je priredilo v nedeljo 11. t. m. predpustno veselico s sledečim sporedom: 1. »Skrat zaklad«, veseliga v treh dejanjih. 2. »Prepirljiva sosed«, ali boljša je kratka sprava kot dolga pravda«, burka v enem dejanju.

Loški potok. Vincencijeva družba je koncem leta napravila sledeči račun o svojem štiri-mesečnem obstoju: Dohodkov je bilo 466 K 51 vin., izdatkov 309 K 46 vin. Podpira se mesečno v živilih 17 oseb, mesečno v denarni podpori 7 oseb, obdarjenih je bilo ob Miklavževih prireditvi 82 oseb, zlasti revnih otrok kot tudi drugi potrebni domačini. V hiralnici se vzdržuje ena sirota. Z nabiranimi oblačili se je obdarilo 12 oseb, prenočilo je v društveni sobi 8 oseb (prenočišče obsega večerjo in zajutrek). Z zdravili iz male zasilne lekarne — če se smemo tako izraziti — se je postreglo 8 oseb (seveda brezplačno). Družba preskrbuje za revnejše učence potrebne blaga za pletenje nogavic, ki se oddajo potrebnejšim, ter v zimskem času oskrbuje kuhinjo za šolske otroke, ki ne morejo opoldne domov. 5 otrokom se daje hrana brezplačno. — Družba je imela 10 sej in eno večjo pri-

reditiv. — To je račun dela štirih mesecev. Vsem dobrotnikom in podpirateljem presrečna zahvala, enako občinskemu odboru za darovani znesek. Ta vpogled v naše začeto delo nam daje lepah nad za bodoče, saj družba ima najplemenitejši namen: podpirati reveže. In kdo bi mislil, tudi na tem polju se oglašajo nasprotni glasovi. Obžalovanja vredno! Še tu se išče politike, ki je ni pač najti. Zato polagamo javen račun dobrotnikom in nasprotnikom v pretres.

Postojna. Zabaven večer Izobraž. društva je nepričakovano dobro uspel; veliko ljudi je moralo oditi, ker niso dobili prostora. Med petjem, tamburanjem in srečolovom je hitro potekel čas in udeleženci so se zadovoljno razšli z zavestjo, da so se neprisiljeno zabavali v pošteni družbi, kje: nadutost in razgrajanje nimata prostora.

Dobre knjige

Alešovčevi izbrani spisi, VI. zvezek, ki obsega povest »Ne v Ameriko«, je ravnokar izšel kot 16. zvezek »Ljudske knjižnice«.

Kot ljudski pisatelj poznani in priznani Alešovec je s to povestjo podal slovenskemu ljudstvu nekaj, kar bo ohranilo stalno vrednost. Iz cele povesti, ki je pisana na podlagi resničnih dogodov, diha resnica starega slovenskega pregovora: »Ljubo doma, kdor ga ima«.

Ostani doma in ne hodi na tuje po nesrečo, to je klic, katerega kliče s to povestjo Alešovec svojim rojakom, ki silijo v tujino v upanju, da jih čaka tam boljši kruh.

Povest »Ne v Ameriko« bo z veseljem in pridom čitala vsaka slovenska hiša.

Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in stane 1 K 50 v, vezana 2 K 40 v.

Naročnikom »Ljudske knjižnice« bomo ta zvezek v kratkem razposlali.

Narodno gospodarstvo

POZOR, KADAR SE ZAVARUJETE PROTI POŽARU!

Gospod urednik! Dovolite mi, da nekoliko izpopolnim članek pod gorenjim naslovom v zadnjem »Domoljubu«.

Mi Slovenci, od nekdanj izžemani od raznih tujih narodov, si do zadnjih desetletij nismo mogli ustvariti svoje lastne gospodarske samostojnosti in vsled tega žrtvovali smo veliko raznim tujim večinoma židovskim zavarovalnicam. Zavarovalnica je bila jako visoka, škoda se je pa cenila tako, da je vsak ogorek plačal svojo vrednost. Na to se ustanovi naša domača »Vzajemna zavarovalnica« v Ljubljani. Kakšen krik so zagnali naši nasprotniki, toda

3191

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko »Elsa fluid«. Mi smo se sami prepričali pri prsnih, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstotica za poskušnjo K 5—, 2 tucata K 8-60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici štev. 16 (Hrvatsko).

domači zavod, zavedajoč se svojih dolžnosti napram ljudstvu, se je krepko razvijal in njegova bodočnost je bila takoj zagotovljena. Vsled solidnega postopanja »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani so se pa tekom časa ublažile tudi razmere pri vseh tujih zavarovalnicah. Leta 1909 so vse tuje zavarovalnice sklenile obroč (kartel), a takoj isto leto se je kartel razpusil, ker mu je domača zavarovalnica krepko na prste stopila. Kolike koristi za našega kmeta! Ko bi kartel obstal, bi židovski špekulantje ljudstvo odirali kakor poprej. Naša dežela je prenapolnjena z agenti raznih zavarovalnic, in to so ljudje, ki niso dosti poučeni in delajo le za lastni zaslužek. Zato toliko potov in toliko pravd! Nasprotno pa ima »Vzajemna zavarovalnica« nastavljene samo poštene ljudi, ki so tudi dobro poučeni o zavarovalnih stvareh in se jim lahko vse zaupa brez skrbi. To je piscu znano in jih lahko priporoča. Pri tej priložnosti je pa pripomniti, da se zavarovanje lahko sklene tudi, če je kdo še več let zavezan pri kaki tuji zavarovalnici. Dokler leta ne potečejo, plačuje se pri stari zavarovalnici, po preteku zavarovalne dobe pa preskrbi odповed naša domača zavarovalnica sama. To pa je pravi razlog, da se tuji zavodi repenčijo, ker jim je vzeta priložnost, da bi za časa vplačevanja zavarovalnine ali po svojih agentih lovili naše domače ljudstvo. V zadnjem času se pojavljajo slučaji, da se agenti tujih zavarovalnic izdajajo za agente domače zavarovalnice. Pokažite vrata vsakomur, kdor nima poblastila od Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani in priporočila od krajevnega poverjenika tega zavoda. Ako kdo ni na jasnem o kaki stvari, naj se obrne na zastopnika »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani. Tam dobi vsa pojasnila. Tujca se pa izogibajte kakor bi se izogibali recimo Nemci, Lahi, Ogri itd., ako bi vprašal naš človek za zavarovanje.

Dragi rojaki! Naš narod bude šele takrat lažje dihal, ko se gospodarsko samoosvoji na svoji zemlji. Zato proč od tujih zavodov, proč od židov in držimo se gesla, ki nas ojači: Svoji k svojim!

Drobtine

Iz občine Šmarje. Velik požar je nastal pri zgornjih Lisjakih v občini Šmarje na Vipavskem, ponoči, dne 4. t. m. v poslopju posestnika Filipa Vrtovec, ko so vsi spali. Rešili so si golo življenje. Zgorelo je vse: poslopje, hlev, šest goved, dva prašiča, okoli 30 zajcev, od 20 do 25 hektolitrov vina, vsa vinska posoda, voz, preša in vse pohištvo. Zgorela je tudi hiša in hlev sosedu Jožefu Vrtovec; škoda je velika.

Nova štifta pri Gornjem gradu. Tudi v ta prijazni kraj, ki je dosedaj sloyel le po svoji zelo obiskani božji

poti Matere božje, se je zadnje čase prikvadel strupeni liberalizem. In kakor drugod, tako je tudi pri nas, razširjevalec te pogubne kuge — naš nadučitelj. Kot občinski tajnik je neomejeno gosposdaril in župan se je smel samo še podpisati. Bila je to doba prave strahovlade. Ko je pa prišel k nam naš sedanji gospod župnik, ki kot vnet duhovnik in pravi ljudski prijatelj ni mogel gledati te liberalne komande, je poskrbel, da so pri občinskih volitvah prišli na krmilo možje. Seveda je sedaj nadučitelju kot občinskemu tajniku odklenkalo. Razume se, da je bil sedaj ogenj v streh. Na najgrši način se je sedaj začela gonja proti župniku in nobeno sredstvo liberalcem ni bilo nedovoljeno. Po grdem »Narodnem listu« so nagromadili cele kupe laži in obrekovanj; pisava teh ljudi je tako sutova, da se sama obsoja. Gotovo pa je, da tega, kar ti podleži nameravajo, ne bodo dosegli: namreč župnika pripraviti ob kredit pri ljudstvu. Ljudstvo dobro ve, kdo je njegov resnični prijatelj. Zato bodi na vse izbruhe liberalne jeze kot odgovor naš klic: Proč z brezverskim učiteljstvom, proč z liberalnim časopisjem, proč s sovražniki ljudstva!

Požar v največji elektrarni sveta.

Iz Neunkirchna poročajo, da je v soboto pogorela velika elektrarna Heinitz v pokrajini Saare. Popolne so naenkrat ugasnile vse električne luči, vsi električni stroji in vozovi cestne železnice so obstali. Požar je nastal vsled kratkega stika. Ta elektrarna je bila največja na svetu ter je oskrbovala celo pokrajino z električnim tokom.

Vatikan za obsojenega varšavskega škofa.

Iz Rima poročajo: Vatikan je poslal carju Nikolaju prošnjo za pomiloščenje varšavskega škofa; ki ga je sodišče obsodilo na večletno ječo, ker je proglasil po mariavitskem obredu sklenjene proke za neveljavne ter zahteval, da se obnove po katoliškem obredu. Tudi ruski katoliki so se obrnili s prošnjo na carja, da bi dosegli pomiloščenje škofa.

Štirje vojaki umrli zaradi preobilo zavžitega vina.

Iz Pariza poročajo: Štirje vojaki garnizije v Auxerre so naredili izlet v mestece Chablis, ki slovi zaradi svojega izbornega vina in odkoder so zvečer popolnoma vinjeni se vračali domov. Med potjo pa so jih napadle hude slabosti. Trije vojaki so umrli med potjo, četrti pa se je mogel še vrniti v vojašnico, kjer pa je istakom kmalu na to umrl. Oblasti so odredile, da se trupla obducirajo in tako dožene vzrok smrti.

Smrtni padeč iz četrtega nadstropja.

V Pragi je v odsotnosti staršev triletni sinček trgovskega sluga Gabriela, ki je imel mrzlico, v neopaženem trenutku vstal iz postelje ter splezal na okno, da bi videl, če oče že prihaja. Ker pa se je preveč nagnil naprej, je izgubil ravnotežje ter padel iz četrtega nadstropja na cesto, kjer je obležal mrtev s polomljenimi udi.

Grozna družinska tragedija. V Palermu je žena bankirja Guarneri v lju-

bosumnosti ubila s sekiro svojega moža in štiri otroke v starosti od 4 do 10 let, nakar je skočila skozi okno na cesto. Nesrečno žensko, ki je obležala na cesti nezavestna brez vidnih poškodb, so prenesli v bolnišnico.

Nova republikanska kitajska zastava sestoji iz petih horizontalnih raznobojnih trakov.

Znamenite številke iz New-Yorka. Vsakih 40 minut dospe povprečno po en naseljenec v New-York. — Policija aretuje vsake tri minute po eno osebo. — Vsakih 6 minut rodi se en otrok. — Vsakih 7 minut vrši se pogreb. — Vsakih 13 minut vrši se poroka. — Vsakih 42 minut odpre se kakšna nova trgovina. — Vsakih 48 minut odpluje kakšen parnik iz pristanišča. — Pri ponesrečbi ubije se vsako poldruho uro kak človek. — Vsakih 7 ur pride v konkurz kaka trgovina. — Vsakih 8 ur izvrši se en poizkus za roparski napad. — Vsakih 8 in pol ure izvrši se ena ločitev zakona. — Vsakih 10 ur izvrši se kak samoumor. — Na vsak drugi dan izvrši se kakšen roparski umor. — Te številke računajo se povprečno na podlagi uradnega letnega statističnega izkaza.

Proti natakarcam. Okrajno glavarstvo Jungbunglau je prepovedalo imeti kavarnarjem in gostilničarjem celega okraja, v svojih lokalih žensko postrežbo. Kdor bi ravnal proti tej odredbi, se mu odvzame koncesija. Gostilničarji so pa sedaj sklenili, da bodo zglaševali kot postrežnice le ženske. Če se bo pa radi tega le enega kaznovalo, bodo vsi v 14 dneh zaprli svoje lokale.

Kako naj inseriramo? Da se doseže z anonco ugodne uspehe, ne zaostuje, da se inserat samo plača in pusti objaviti, temveč je treba tudi razumevati, anonco tudi prej spretno in prav pisati. O tej umetnosti razpravlja list »Ipresa moderna«, ki navaja tudi lepo primero dobre in slabe anonce. Tako n. pr. pozabi poštenjakar v cerkvi svoj dežnik. Dežnik je bil kupljen pred tremi dnevi, iz najboljše svile in precej drag. Gre v upravnishvo nekega lista in pusti objaviti sledečo anonco: »Izgubljen! V cerkvi sv. Petra je izgubil nekdo preteklo nedeljo lep, svilen dežnik najboljše kakovosti. Kdor ga prinese nazaj lastniku v to in to ulico, dobi lepo nagrado.« Mineta dva dneva, trije: anonca pa je ostala brez uspeha. Možakar je ogorčen, ker je razven dežnika izgubil tudi denar za inserat, zato gre k inseratnemu agentu, kateremu se bitko pritožuje, da ni imela anonca uspeha. Zviti praktik pa mu smehljaje odgovori: »To je popolnoma vaša krivda, ker niste anonce prav sestavili. Narodite še en poizkus, toda pustite, da sestavim sam besedilo«. Naslednjega dne izide sledeči oglas: »Ako ona oseba, ki se jo je preteklo nedeljo opazilo v cerkvi sv. Petra, da se je polastila nekega dežnika, ki ni bil njena lastnina, noče imeti neprijetnih posledic in izgubiti svojega dobrega glasu, naj takoj prinese oni dežnik v to in to ulico. Ime osebe je znano.« Dve uri pozneje, ko je izšel ta oglas, je našel lastnik izgublje-

nega dežnika v veži svoje hiše ne le samo enega, ampak 12 dežnikov, samih svilnatih. In na vsakem je bilo privezано pisemce, v katerem se iskreno prosi, naj se ne zasleduje nadalje zadeve.

Predavanja o Čehih v Ameriki.

Dr. Fran grof Lützow odpotuje v Ameriko, kjer bo v februarju in marcu predaval po ameriških vseučiliščih o zgodovini in ciljih češkega naroda. Enako predavanje bo imel tudi na ameriškem kongresu v Washingtonu.

Železniška nesreča v Toskanl. V bližini Roca San Casciano sta zadela skupaj dva vlaka. Pet oseb je ubitih, 17 pa ranjenih.

Samoumor vojaka v parku. Iz Berolina poročajo, da se je v Treptovškem parku obesil na neko drevo ulanec Wetzdorf, ker se je bal zaradi nekega prestopka stroge kazni.

Milijonska sleparija. Iz New Yorka poročajo, da sta bila aretovana sin znane pisateljca Julijana Hawthorne in bivši major v Bostonu Quinci zaradi neke velikanske sleparije, s katero sta si pridobila nič manj kot tri milijone dolarjev.

Aretovan defraudant. Policija je v Marzilje aretovala na podlagi tiralice nemškega bančnega uradnika Otona Meier, ki je izvršil velika poneverjenja pri neki curiški banki ter nato pobegnil.

Zastrupljenja vsled pokvarjenih klobas. V nekem kraju v bližini Malage je obolelo 30 oseb vsled zavžitja pokvarjenih klobas. Neka ženska je že umrla, dve osebi pa se nahajata v smrtni nevarnosti.

Odvetniik umorjen. Iz Pariza poročajo, da so v Neuillyju umorili in oropali neznanca advokata Benonime ter truplo vrgli v Seino.

Velika tatvina. Te dni so v Parizu vlomili tatovi v stanovanje baronice Mallarme ter odnesli dragocenosti v vrednosti 25.000 frankov, kakor tudi mnogo denarja. Za storilci ni sledu.

Princezinja obsojena na vislice.

Sodni dvor v Abešerju v Sudanu je obsodil dne 31. decembra princezinjo Kerzijo, nečakinjo vladajočega suлтana v Vadaju, na smrt. Njen mož se je je zadnji čas naveličal in jo goljufal z ženo nekega domačince francoskega serganta. Goljufana soproga je obljubila svoji tekmovalki krvavo maščevanje, ki ga je tudi dne 27. avgusta lani izvršila s pomočjo svojih sužnje. Zvabila jo je v Gaoud ter jo pustila umoriti od sužnje. Zaradi tega se je morala zagovarjati princezinja Kerzija pred sodiščem. Med preiskavo ni kazala nobene kesa ter je samo prosila, naj izpuste sužnje, ki so delali le po njenem naročilu in ne morejo biti kaznovani za čin, za katerega prevzame sama vso odgovornost. »Z menoj storite lahko, kar hočete,« rekla je črna princezinja. »Opozorila bi vas samo na to, da mi dajejo naši zakoni izrečno pravico, kaznovati vsakogar, ki žali moje kraljevsko veličanstvo.« Princezinja je bila sicer obsojena na smrt, obsodbe pa bržkone

ne bodo izvršili, temveč izpremenili v denarno kazen, ki jo bo morala plačati obsojenka družini umorjenke. Francoske oblasti pa so imele celo to sitnost, da so morale princezinjo varovati pred jezo žena francoskih vojakov domačincev, ki so hotele morilko linčati.

Milijonska ustanova za bankerotne ljudi. Soproga ruskega zlatarja Ivanova je zapustila v svoji oporoki 2inpol milijona rubljev kot ustanovo za bankerotne trgovce. Ta svoj sklep je utemeljila v oporoki s tem, da doslej še ni nihče mislil na to, da bi se za te nesrečnike, ki skušajo skoro najbolj težave življenja, ustanovila kaka dobrodelna naprava. Bankerot pomenja skoro vedno pri poštenem trgovcu konec njegove gospodarske samostojnosti in veliko nesrečo. Isto velja glede bankerota obrtnikov. Zato je zapustila vse svoje veliko premoženje bankerotnim trgovcem in obrtnikom. Za en milijon rubljev se bo zidal iz zapuščene denarja sanatorij, v katerem bodo mogli iskati počitka in oddiha oni trgovci in obrtniki, ki so mogoče vsled razburjenja pri svojem polomu trpeli škodo na zdravju. Ostanek denarja se bo porabil za podporo in vzgojo hčera bankerotnih trgovcev, ki so večinoma preje videle boljše dni. Sanatorij bodo zgradili v bližini Peterburga. Ves denar, ki je namenjen za bankerotne trgovce, so izročili starostam peterburškega trgovstva ter znaša po odpisu vseh legatov poltretji milijon kron. Ogromne vsote so določene za ustanovitev šol za otroke obrtnikov. Proti tej nenavadni ustanovi se je uprlo pred sodiščem večje število oseb, ki so z umrlo v sorodu in ki trdijo, da pokojna ni bila pri pravi pameti. Starosta peterburškega trgovstva, I. I. Krjukov pa meni, kot poročajo listi, da se s procesom ničesar drugega noče doseči, kot prisiliti trgovstvo, da stopi v kak kompromis, k čemur pa ni voljno. Tudi ni pričakovati, da bi proces imel kak uspeh ter se sodi, da bo azil za bankerotne trgovce v doglednem času že zgrajen.

Grozna smrt. Iz Belgrada poročajo: Kmetica Randžija Pavlovič iz Baničine je hotela obiskati svojo novoporočeno hčer v sosednji vasi. Ker pa je njen voz obtičal na polju v blatu, je kmetica hotela nadaljevati pot peš, a se je pogreznila v blato in zadušila.

Vohunski proces v Lvovu. V Lvovu sta se morala te dni pred ondotnim sodiščem zagovarjati 22 letna gospa Tromyczynski in bivši kadet Block radi špijonaže v korist Rusije. Obtoženka je bila obsojena na 1 in pol leta ječe, obtoženi kadet pa na dva meseca ječe.

Ponesrečena avstrijska ladja. Iz Marzilje poročajo, da je 11. t. m. ponoči avstrijska trojadrnica »Marija Terezija« vsled megle nasedla v bližini Marzilje na plitvino. Cela posadka ladje, 20 mož, je našla pri katastrofi smrt v valovih. Iz Trsta pa poročajo, da dvomijo, da gre v tem slučaju za kak avstrijski parnik, ker se Lloydov parnik

»Marija Terezija«, edini tega imena nahaja na poti v Sirijo.

Ruski roparji. V gozdu pri Falatyju v bližini Lodza je napadlo osem banditov veleposestnika Lekawa, ki se je peljal s svojim kočijažem. Roparji so ga ustrelili in oropali, nakar so njegovo truplo zvezali skupaj z živim kočijažem in oba vrgli v bližnji jarek. Sele čez nekaj ur so došli ljudje in rešili kočijaža iz groznega položaja. O roparjih ni nobenega sledu.

Aretovani ponarejevalci denarja. V Kolinu na Češkem so aretovali pred nekaj dnevi dva individua zaradi ponarejanja petdesetkronskih bankovcev. Pri aretovancih so našli na tisoče falzifikatov. Dne 12. t. m. so aretovali istotako zaradi ponarejanja bankovcev mlinarja Vyskowskega in dva njegova pomočnika.

Ropar ubil svojega brata. Iz Krakova poročajo: Med bratoma Kantorowicz, ki sta znana kot notorična bandita, je nastal prepir, ko sta delila neki plen. Spopadla sta se z noži, pri čemur je bil eden izmed njiju zaboden. Morilca so aretovali.

— **Še vedno ne vedo vse naše gospodinje,** da se prodaja kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovincem. Vedeti pa je to treba vsaki gospodinjini in ne samo to: vsaka naša gospodinja mora kolinsko kavno primes kupovati, kajti s tem dejansko podpira delo »Slovenske Straže« za obmejne Slovence, pri katerem moramo vsi sodelovati. Zahteva, da mora vsaka naša gospodinja kupovati kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovincem, je tem bolj opravičena, ker je ta kavna primes v resnici najboljši kavni pridelek. Pri nakupovanju je treba strogo paziti na napis v korist obmejnim Slovincem in pa na to, da je na vsaki škatljici pritisnjen pečat Slovenske Straže.

Za kratek čas

Smola. Mornar, ko vidi, da se bo moral s ladjo potopiti: »Ti šment, da se mora ravno danes potopiti, ko bi bili za kosilo pečeni piščanci!«

Žuganje. »Če boste še enkrat tako prijazni, da mi daste zaušnico, bom jaz tako prijazen, da vas grem tožiti!«

Odkritosrečno. »Vi ste v oštariji zabavljali čez svojega župnika — to ni lepo!« — Jaka: »Kaj človek vsega ne govori, če je pijan!«

V gostilni. Natakari: »Imate pet vrčkov piva, dve smodki in juho... je-li bila goveja ali svinjska?« — Gost: »Jaz ne vem — štiri muhe so bile notri!«

Drug drugemu. Zagovornik svojemu varovancu, katerega je prav slabo zagovarjal: »Med obravnavo ste se mi prav smilili!« — »Vi pa meni, gospod doktor!«

Vestno. Stotnik: »Danes ne bom vas preklinjal, — ker je nedelja; ampak jutri naj vas vrag vzame!«

Hud ukor. Profesor: »Taki ste študentje! Za vse ste, samo za nič ne!«

Gosposka hruška. Gospod: »Ta hruška bo toliko imela, da ne boste imeli kam spraviti!« — Kmet: »Bom vesel, če jih bo tri do štiri koše. Zato ji pravimo 'gosposka hruška'.« — Gospod: »Sadje ima res dobro, ali jo zato tako

Imenujete? — Kmet: »O ne, le zato ji tako pravimo, ker dela kakor gospoda: veliko obeta, pa malo da!«

Pri vojakih. Stotnik vojaku: »Ali znate plavati?« — »Znam, gospod stotnik!« — Stotnik: »Kje ste se pa naučili?« — Vojak: »V vodi, gospod stotnik!«

Pred poroto. Državni pravdnik: »Olajševalno pri zatožencu je edino to, da je zelo neumen!« — Zagovornik: »Ali je zatoženec s tem zadovoljen ali ne, to je njegova stvar. Jaz kot njegov zagovornik olajšavo zase obdržim!«

Pri vojakih. Poročnik: »Kaj se tako smešno držite, enoletnik?« — »Vesel sem, gospod poročnik!« — Poročnik: »To vam prepovem; vi smete kvečjemu zadovoljen biti!«

Ni težko. Če hočeš druge v smeh pripraviti, to ni težko. Če se zaradi tebe ne smejejo, se pa tebi.

Izpred sodišča. Zagovornik: »Da je zatoženec kradel le v skrajni sili in v potrebi, se vidi iz tega, ker je pobral le drobiž; denarnico, v kateri je bilo za dva tisoč bankovcev, pa pustil!« — Predsednik zatožencu: »Zakaj pa jokate?« — »Zato, ker nisem denarnice videl!«

Smola. Zandar dvema pijancema: »Vidva gresta z mano!« — Eden izmed nju: »Vzemite mojega tovariša, jaz imam smolo. Kadar grem z orožnikom, me vselej zapro!«

Pozabljiv. Sodnik: »Zakaj niste povedali svojega pravega imena, ko so vas prišli?« — Zatoženec: »Mi ni precej na misel prišlo!«

Razpis »Ceres - nagrad«. Dne 5. februarja so se razdelile še nagrade v znesku 5000 K in je s tem izplačana cela razpisana svota 30.000 K. Udeležba od strani občinstva je bila naravnost ogromna. Prejeli smo nad 40.000 odgovorov, ki so se žrebali s 86.900 številkami. Prejeli smo tisočera potrdila, da jedilna mast »Ceres« ni le vsestransko porabljiva, okusna in cena, marveč da je tudi lahko prebavna, vsled česar si pridobiva vedno več prijateljev. Mnogi so nam tudi poročali, da so nasprotnike naše jedilne masti »Ceres« na ta način prepričali o njenih vrtilnah, da so jim predstavili jedi, katere so bile brez njih vednosti pripravljene z jedilno mastjo »Ceres«. Svetujemo torej vsem cenjenim gospodinjam in kuharicam, da tudi na ta način poskusijo

ter jim zagotavljamo, da bodo lep uspeh dosegle.

Krasen cenik razpošilja vsakomur na željo zastonj in poštne prosto tvrdka H. S u t t n e r, trgovina ur, zlatnine, srebrnine itd. v Ljubljani. V njem se nahajajo predmeti za najrazličnejša darila.

Pri izvanredno veliki tvorbi kisline, ki nastane pri uživanju gotovih jedil, se pojavijo večkrat boleče želodčne težkoče. Za njihovo odstranitev posebno dobro služi **dr. Rosa balzam za želodec iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvor.** dobavitelj v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah. — Glej oglas!

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 20. februarja 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zliva, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	24	50	živá vaga:		
Rž	20	—			
Ajda	22	50	Goveda pitana	92	—
Ječmen	19	80	Teleta težka	110	—
Oves	21	—	Teleta mala	104	—
Proso belo	24	50	Prašiči	130	—
Proso rumeno	18	20	Koštrani	105	—
Koruzna stara	22	10			
Koruzna nova	21	40	Kuretnina in drugo:		
Leča	26	70	Maslo kuhano od		
Grah	28	20	K 200 — do	280	—
Laneno seme	45	40	K 280 — do	320	—
Gršiča	24	20	Svinina sveža (špeh)	152	—
Domača detelja	164	—	Svinina prekajena	162	—
Gorenska repa	108	—	Mast svinjska	164	—
Fizol Ribnična	42	50	Loj	92	—
Fizol Prepeličar	40	—	Jajca 100 komadov	8	—
Fizol Mandolon	37	50	Piščanci	1 60	—
Cebula	22	49	Golobi	80	—
Krempir	9	20	Raca	3	—
Zelje sveže	—	—	Gos	6	—
Zelje kislo brez soda	10	40			
Repa sveža	—	—	Kolonijačno hlago		
Repa kisla brez soda	11	30	na dobelo:		
Brinje	28	40	Rž Rangon od		
Kumna	74	—	K 27 — do	28	—
Orehi	53	40	Kava Santos od		
Gobe suhe	—	—	K 280 — do	295	—
Ježice	10	—	Sladkor	99	50
Zelod	6	40	Petrolej	40	50
Smrekovi storži	—	—			
Seno	4	70			
Slama	3	40			
Stelja	3	—			

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
Praga, 14. febr.: 77, 82, 59, 55, 12.
Gradec, 17. febr.: 15, 71, 60, 11, 69.
Dunaj, 17. febr.: 34, 29, 60, 48, 25.

Pomankljiva prebava je vzrok mnogih bolezni.
Zato vporabljammo sredstvo ki urejuje prebavo. 10

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljavo pospejuje in lahko odvajajoče donata zdravilo ki ublaži in odstrani znane naslednje nezmožnosti, slabe diete, prehlajenja in zopnega karlja, n. pr. gorčico, napenjanje, nezmerne tvorbe kislina ter krče je **dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi dell embalaže imajo postavno deponovano varst znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA
B. FRAGNER-ja, c. kr. dvor. dobavitelj,
„Pri žrnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
— Po pošti se razpošilja vsak dan. — 3119
vogal Nerudove ulice.

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Prosti naprej vpošilj. K 1 50 se pošlje mala steklenica, za K 2 50 velika steklenica, za K 4 70 2 veliki steklenici za K 8 — 4 velika steklenice za K 22 — 14 vel. steklenic poštne prosto na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. V Ljubljani: Rih. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmar.

K 4'20 stane ta krasna, prst odeja za konje.
debeja, volnena

Uporab a tu za sto drugih namenov, drugod bi morali plačati ino dvojnjo ceno. Odeja je svitloraj, 200 cm dolg, 140 cm šir in okoli 2 1/2 kg težka. Finija vrsta, imena z ruščevišnjevimi pasmi, krasna K 6 — Lažja vrsta 1 kg teže stane K 19! Krasne flanelaste odeje vseh barv 1. vrsta K 23; II. vrsta K 4 —, III. vrsta s krasno sliko deček z jagnjetom K 49. — Kogar ne razveseli dobrotah teh odej. — obli denar nazaj.

Bratje Scheich, Iglava 70, Morava.
Razpošilja se po povzetju ali predplačila 471

Majhni vzroki, veliki učinki.

Že od nekdanj narava čudno ravna s s človekom. Iz človeka je napravila idealen umotvor in ga z materinsko skrbjo opremila z najodličnejšimi darovi, vendar pa ima tudi časih posebne muhe in ga večkrat preganja z brutalno silo. Časih ga tepe z elementarnimi silami, časih pošlje nadenjen najbolj zavratne svoje hlapce: mikroorganizme, zbujačce najhujših bolezni, in sicer, da bi iz prahu rojenega vedno zopet spomnila na njegov izvor. In če se je človek tekom tisočletij navadil varovati se proti blisku in pomanjkanju vode, pa vendar ne ve ničesar, kadar se je treba braniti izpodkopa valnemu delu bacilov.

Na srečo si pa zemeljski popotnik ne da takoj vzeti poguma. Z neumornim delom študira zanj pogosto pogubni učinek ter tajno delovanje narave, ki mu ob uri sprave sem ter tja večkrat sama izda orožje, katerega naj se poslužuje v boju in katerega naj se

hlastno poprime, da se more z njim boriti spretno in uspešno.

Zal, da je zmaga le redkokdaj na njegovi strani. Mnogim boleznim s svojo taktiko ne more do živega in te mu pobero mnogo bratov. Da, nekatere bolezni nastopajo na tak način, da se po pravici lahko imenujejo bič človeštva.

Jetika, sušica! To ime ima kaj slab glas. Kako mnogim je že iztrgala po katerega njih dragih, in medtem, ko se veselimo svoje moči in zdravja, se je znabiti vtihotapila že tudi v naše nič hudega sluteče telo, da ga počasi, pa zanesljivo ugonobi.

Sicer ta razdirajoča bolezen svojega bivanja v telesu ne more dolgo skrivati, in ko se je izdala, je že tudi najskrajnejši čas, pričeti z njo energično vojsko za samoohranitev, za obstanek.

Ali neenakomerni so bojevniki po številu, velikosti in vztrajnosti. Ubogi človek potrebuje torej sobojevalca, ki ga more uspešno podpirati. Dolgo se tak sobojevalec ni dal obiti, docela ga niso iz temnega njegovega skrivališča pri-

tegnili v službo človeštva. Imenuje se kreozot.

Ta, iz bukovega lesa pridobljena snov, katere proti gnilobi delujoče lastnosti so dosti znane, je takoj po svoji porabi v zdravniški praksi dosegla množico zdravih uspehov. Zal pa, da je to zdravilo pokazalo tudi neprijetne lastnosti, n. pr. zopni okus ih vonj ter strupenost njegova, kar je poglavito povzročalo motenje želodca. Ker pa kreozot ni enotno kemično telo ter obsega tudi neučinkovite snovi, tako je bilo najprej treba žito očistiti plev, to se pravi odločiti koristne sestavine in jih spraviti v tako obliko, ki izključuje vsako motenje telesa, ne da bi pri tem specifični učinek kakorkoli trpel. V tej smeri lahko kemična tvornica F. Hoffmann-La Roche & Co. zaznamuje popoln uspeh, ker pod imenom Sirolin „Roche“ izdeluje preparat, ki obsega samo učinkovite sestavine kreozota in ob popolni nestrupenosti razvija izborno, prej ne sluteno, sedaj pa splošno priznano zdravilno moč pri pljučnih boleznih.

Razpis „Ceres - nagrad“

472

Podpisano razsodišče je razdelilo razpisanih 28 nagrad v znesku K 5000.— med sledeče osebe:

ena nagrada K 1000.—: V. Jeřabek, pisarniški sluga, Dunaj IX, Markt. 23, **2 nagradi po K 500.—:** H. Moser, fotograf, Gradec, Zd. Klofačeva, Kral. Vinogradi, **5 nagrad po K 200.—:** dr. Vudy, Kolořvar, Jenny Dana & Karl L. Bruckner, Dunaj II, gospa dr. viteza pl. Hauck, Litomerice, Jos. Seeberger, Dunaj XX, J. Švab, (Malostransky) Praga II, **20 nagrad po K 100.—:** A. Fidora, Trst, H. Ilnicka, Lipina, Galicija, gospa dr. M. Pillewitzer, Steyr. Gor. Avstrija, R. Maša, časnikař, Lom, A. Bauer, Höflein n. D., A. Suchanek, c. in kr. poročnik, Ljubljana, M. Baudis, Most, Dr. C. Freyberger, Celje, G. F. Richter, inženjer, Warnsdorf, K. Pelikan, Toplice, Lud. Jarořova, Kral. Vinogradi, Dezső B. Antal, Nagyszeben, R. Ascherl, Neubrunst p. Eisenstein, J. Huř, Šemovec, Hrvařko, gospa H. Miller, Praga VII, László Vilmos, Nova Kaniža, E. Frank, Elbogen, Alojzij Volc, župnik, Soteska, Kranjsko, A. Klapka, Reichenberg, J. Heisler, Iglava.

S tem se je razdelila in izplačala razpisana svota K 30'000.—. Tvrđka Jurij Schicht d. d. se je pa odločila dovoliti še nadaljnih K 2000.—, da se razdele med tiste vpořiljatelje, katerih dela so tudi zelo dobra, a niso nikake nagrade dobili. Razdelitev teh nagrad bo trajala seveda še nekaj tednov ter prosimo malo potrpljenja. — Vsa dela se bodo obelodanila v Schichtovem koledarju za prihodnje leto.

Za razsodišče: **profesor Hess, kot predsednik.**

Erastove deske po 3 cm debele poljubne dolžine in širjave kupuje proti takojšnjemu plačilu **Ivan Šiška**, parketna tovarna, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4. 217 6—1

Na prodaj je posestvo

na lepem kraju v Hotiču zraven farne cerkve. Lepo njive, zaraščeni gozd. — Več se izve pri lastniku **Francu Juvan, Hotič, p. Litija.** 518 (3)

Korenjevo seme domače,

priznano dobro in zanesljivo — ima na prodaj **FRANC OBLAK, Sv. Gregor, p. Ortnek;** 1 liter velja 70 v; pri odjemu čez 10 l pa po 50 v liter. — Izvrstno **peso eckendorfske vrste** — domači pridelek — po 80 vin. liter, čez 10 l pa 10 v zanje. Lepo solato 1/2 l za 80 vin. — Pošilja se le proti povzetju ali če se denar naprej vpořilje. 520

1000 klekljev

lepo izdelanih, za čipkarice proda **Ivan Maver, Smrečje** št. 41 pri Vrhniki. 467 **Nizke cene!**

Lepo posestvo

na prodaj zaradi družinskih razmer z vsemi gospodarski poslojpi ter živino, dalje vrt, travnik in gozdi, vse v jako dobrem stanju. Več pove **Ivan Trampuš, Golobrd 35, Medvode.** 468

Več pomočnikov in enega vajenca

za čevljarstvo obrt sprejme takoj **Fran Brezan, Latja.** 501

Denarja ni,

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete brez truda, **garantirano 15 do 30 K na dan zaslužiti**, pošljite za pojasnilo v pismu pet znakov po 10 vinarjev in svoj naslov.

JOSIP BATIČ, Hlirka Bistrica, Kranjsko.

Naročajte, Slovenca!

Na deželi, tik državne ceste, blizu centruma sodnega okraja, **se išče krojač ali urar** ki bi prevzel vodstvo filijalke, t. j. gostilno in trgovino. Obenem bi lahko izvrševal za svoj račun svojo obrt. Trgovina in gostilna se odda proti proviziji. Stanovanje prosto. Kavcija od K 2000.— bodisi v gotovini ali s hranilno knjižico ali proti menici z dobrim girantom je potrebna. Cel sodni okraj nima urarja in dobrega krojača. Ponudbe tvrdki **Jenko, Podgrad-Istra.**

Zastopniki ali razprodajalci

se iščejo za moj patentiran **ročaj za pilo** za večje okraje Gospodje, ki so vpejani pri takih odjemalcih (rodije, tov. za stroje, pilariji, ključavničarji itd.) oziroma, ki že zastopajo tovarne za enake predmete, naj pošljejo svoje ponudbe na **Aleks. Haase, Chemnitz** na Šaškem, Theaterstr. 82.

Jako ugoden nakup!

Lepo posestvo z veliko, prostorno hišo, kjer je bila dolgo let trgovina in gostilna, obširno gospodarsko poslojpe, z veliko vinskno kletjo, dva velika domača vrta, 6 oralov prvotnega zemljišča, blizu postaje Poljane, Spodnje Stajersko, je pod ugodnimi (takoj naprodaj). Potrebno gotovine kupnimi pogoji. 6—8000 K, drugo lahko ostane vknjižbeno v hranilnici. Naslov pri upravnistvu lista pod št. 405. 405

Nobeden ne trpi

rad na revmatizmu, protinu, nevralgiji, ozeblini itd. in vendar se dobi še ljudji, ki se ne brigajo za preizkušeni, zdravniško priporočeni 1

CONTRHEUMAN

beseđni znak za (mentolov saliciliran kostan'ev izvleček) za hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pregibnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo za vrtibanje, masažo ali obkladke. 1 pušica 1 krono.

Izdelovalnica in glavna zaloga v lekarni B. FRAGNER-ja,

c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203. Pri naprej plačilu K 1'50 se pošlje 1 pušica franco " " " 5.— " " " 5 " " " 9.— " " " 10 " " " Pozor na ime izdelka in izdelovatelja! ZALOGA V LEKARNAH. V Ljubljani: Rih, Sušnjak, Jos. Čizmar, dr. G. Piccoli. 3117

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpořilja najceneje Jugoslov. razpořiljalna **R. STERMECKI v Celju št. 305.** Vzorci na zahtevo pošt. prosto.

Malo posestvo se kupi

na Kranjskem ali Štajerskem. Cena do 10000 K. Naslov kupca pove uprava lista pod 433a. 434

Zapomnite si, 3411

da je slast podlaga dobre prebave, slast do jedi torej najvažnejši pogoj zdravega življenja. Vsak, ki mu je na tem težje, da ostane žilodrec zdrav in da dobro prebavlja, naj poskusi že več desetletij preizkušene Brady-jeve želodčne kapljice, prej Marijacejske želodčne kapljice imenovane, katere so že oddavna priznane kot najzanesljivejše domače sredstvo proti vsem želodčnim težavam za otroke in odrasle. Dobivajo se po 90 vinarjev steklenica in po K 1.90 dvojna steklenica. Kjer se ne dobi, pošlje i. plovatelj G. Brady, Dunaj 1., Fleischmarkt 2.462 poštne prosimo na dom 6 steklenic za K 6.80 ali 8 dvojn. steklen. za K 6.80.

Zasluzek!

2-4 K na dan in stalno s prevzetjem lahke pietenine doma. Edino moj stroi za hitro pletenje „Patenthebel“ ima izkušene iskrene dele, plete zanesljivo nogavice, modne in športne izdelke. Predznanje nepotrebno. Poduk zastoj. Oddaljenostne škoduje. Troški mali. Pism. garanc. t. ajne službe. Neodvisna eksistenca. Prospekti zastoj. Podetje za pospeševanje domačega dela, trgov. sodn. protokol. Karl Wolf, Dunaj, Mariahilf, Nesselkengasse 1.06 1891

„CAS“

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5K na leto. Naročnino prejema upravništvo v Ljubljani.

Grozno

neprijetno je, ako neprijetno diši iz ust inteligentnega, omikanega človeka. Naglo in zanesljivo morete temu odpomoči, ako vsako jutro vporabite nekaj kapljic

LYSOFORM S POPROVO METO

kot desinfekcijsko sredstvo v kozarcu mlačne vode. Ohranja tudi zobovje. Izvirna steklenica K 1.60 v vsaki lekarni in drožeriji. Poskusite! Zadoščite za tri mesece. Za nego rok in obraza se priporoča lysoform milo, ker je antiseptičsko in milo. Kos K 1.— se dobi povsod.

H. SUTTNER, Ljubljana 1, Mestni trg štev. 25

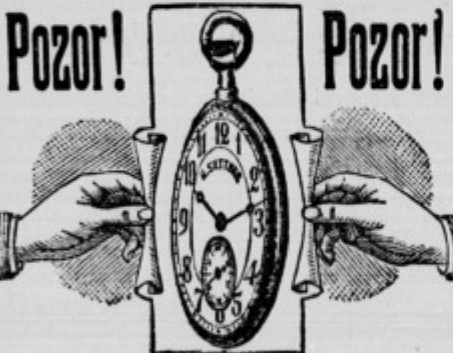
Lastna protokolorirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Vsak čitatelj tega časopisa dobi zastoj in poštine prosto moj bogati cenik od ur, zlatnine in srebrnine. - Pišite še danes eno dopisnico za 5 vinarjev na tvrdko

H. SUTTNER, Ljubljana 1.

Moja

št. 410 nikel Roskopf
jako dobro idoča, samo K 4.10,
št. 500 z sekund. kazalcem K 5.50
Dve leti garancije.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Herbabny-jev podfosfornato-kisli

Apneno-železni sirup

Ta je že 47 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prni sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti.

Cena steklenic K 2.50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev naslednik).

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vido, Trbižu, Trstu, Velikovu in Volšperku. 3249

Priščno znamko zavedeno zunanje

Prod. poverljivejše se svati

Varstveno zavarovan.

PURJODAL.

Jod sarsaparilla izdelek čisti kri, pospešuje prebavo, lajša krče, kakor tudi nervozne bolezni. Povsod tam, koder se jod ali sarsaparilla izdelek predpisuje, se uporablja s najboljšim uspehom.

Cena steklenic K 2.20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNAJ VII./1., Kaiserstrasse 73-75.